

Laarbeek

Evenwicht brengen

Kadernota 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding

1.1	Algemeen	3
1.2	Leeswijzer kadernota	3
1.3	Procedure behandeling kadernota	4
1.4	Financiële context met concrete voorstellen	4

2. Afspraken / Wat gaan we er voor doen?

2.1	Algemeen	5
2.2	Afspraken / Wat gaan we er voor doen in 2020?	5
	Programma 1 – Burger en bestuur	6
	Programma 2 – Veiligheid	9
	Programma 3 – Woon- en leefklimaat	11
	Programma 4 – Economie en werkgelegenheid	17
	Programma 5 – Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs	23
	Programma 6 – Financiën en bedrijfsvoering	30

3. Financiële kaderstelling

3.1	Algemeen	35
3.2	Financiële beleidsuitgangspunten 2020-2023	35

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Hierbij bieden wij u de Kadernota 2020 aan als tweede vertaling van ons Vijfpartijenakkoord '*Handen ineen*'. Nu er steeds meer transities en decentralisaties van het Rijk naar gemeenten komen, nemen de risico's en opgaven voor de lokale overheden toe. Ook de gemeente Laarbeek neemt verantwoordelijkheid voor grote opgaven, zoals de invoering van de Omgevingswet, de Regionale EnergieStrategie (RES) en de transformatie in het Sociaal Domein. Daarnaast zijn er diverse ontwikkelingen bij onze strategische partners in de gemeenschappelijke regelingen, die maken dat majeure thema's onze financiële huishouding beïnvloeden. De bezuiniging in onze regio op de BUIG-middelen bijvoorbeeld raakt de gemeenschappelijke regeling Senzer in hoge mate en de te lage bijdragen van het Rijk voor de uitvoering van de Jeugdzorg hebben een grote impact op de kostenontwikkelingen bij de gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten en de bijbehorende zorgkosten in onze begroting, evenals het besluit van de regering over het abonnementstarief WMO.

We hebben in onze meerjarenbegroting te maken met een koerswijziging, zoals in de begroting 2019 al is aangegeven. Deze koerswijziging betreft het op gedegen wijze ramen van beheer-, onderhouds- en vervangingskosten van investeringen, zodat gerealiseerde voorzieningen ook langjarig in stand kunnen blijven en het voorzieningenniveau gehandhaafd kan blijven. Dit kantelpunt zorgt voor druk op onze meerjarenbegroting, te meer daar onze lastendruk in de gemeente relatief laag is ten opzichte van het voorzieningenniveau. Wij vinden het voor het behoud en blijvend stimuleren van de dynamiek in de samenleving belangrijk om het hoogwaardige voorzieningenniveau in Laarbeek te handhaven en maken daarom in deze financiële moeilijke tijden stevige keuzen voor een toekomstbestendig en evenwichtig Laarbeek. Een verhoging van de onroerende zaakbelastingen met 20% extra is één van deze onvermijdelijke keuzen. Wij staan hiervoor, omdat we daarmee onze voorzieningen voor de kernen, voor de inwoners, bedrijven en instellingen in stand kunnen houden.

Wij investeren, als betrouwbare overheid, in deze begroting ook in projecten, waarin wij met andere (regionale) partners al afspraken hebben gemaakt, zoals bijvoorbeeld in het Innovatiehuis met de andere Peelgemeenten en de Waterboulevard ('t Gulden Land) met de gemeente Helmond en Waterschap Aa en Maas en in accommodaties waarover we met verenigingen tot koers en afspraken zijn gekomen.

Kortom wij presenteren hierbij een evenwichtige, financieel sluitende meerjarenbegroting. Hiermee doen wij recht aan het waarborgen van de dynamiek in onze Laarbeekse samenleving, waarin wij een lastenverhoging voorstellen om onze voorzieningen in financieel moeilijkere tijden ook op langere termijn in betaalbaar én in stand te kunnen houden.

1.2 Leeswijzer kadernota

Hoofdstuk 1 is een inleidend hoofdstuk, waarin het doel, inhoud en de behandeling van deze kadernota wordt toegelicht in relatie tot het vijfpartijenakkoord en raadsprogramma '*Handen ineen*'. Tevens wordt een samenvatting gegeven van de (financiële) voorstellen, die in deze kadernota zijn opgenomen.

In hoofdstuk 2 van de kadernota wordt normaal gesproken per programma een uitwerking van de geformuleerde ambities/afspraken gegeven in de vorm van 'Wat gaan we er voor doen in 2019?'. Aangezien dit jaar veel tijd is gestoken om de raad mee te nemen in de totstandkoming van de Kadernota, zal het onderdeel van 'Wat gaan we ervoor doen in 2019?' pas bij de begroting 2020 volledig worden uitgewerkt. Alle voorstellen voor het beschikbaar stellen van nieuwe middelen of dekkingsvoorstellen van ons college zijn uiteraard wel hierin opgenomen. Het huidige jaar 2019 is weggelaten uit de kadernota, maar opgenomen en toegelicht bij de 1^e tussenrapportage 2019.

In hoofdstuk 3 wordt het financiële gedeelte gepresenteerd met vooral uitgangspunten, die als basis gebruikt zullen worden voor de begroting 2020.

1.3 Procedure behandeling kadernota

De Kadernota 2020 zal worden behandeld in de raadsvergadering van 27 juni 2019 als afsluiting van een intensief traject samen met de raad. Via algemene beschouwingen bij deze Kadernota kan de raad aangeven welke kaders en richting zij het college meegeven voor de begroting 2020 en het beleid de komende jaren.

Wij zijn trots op het interactieve proces dat u als raad heeft gevolgd voor de totstandkoming van dit belangrijke en richtinggevende instrument van planning en control.

1.4 Financiële context

Wij hebben onze voorstellen voor het beschikbaar stellen van nieuwe middelen en de voorgestelde dekkingsmaatregelen in het navolgende hoofdstuk per programma financieel vertaald en toegelicht. In deze paragraaf geven wij u graag een totaaloverzicht van de gemaakte keuzen en de impact hiervan op ons meerjarenperspectief. In onderstaand overzicht is een en ander weergegeven, waarbij opgemerkt wordt dat de Meicirculaire 2019 niet (volledig) verwerkt is.

Kadernota 2020: Meerjarenperspectief 2020-2028 inclusief alle voorstellen

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Begroting 2019 + dekkingsplan als startpunt en septembercirculaire 2018	-451	-242	94	189	-92	-261	-285	-307	-325
- Bijstellingen Decemercirculaire 2018 en ongewijzigd beleid	19	19	19	151	151	151	151	151	151
Meerjarenperspectief ongewijzigd beleid als startpunt	-432	-223	113	340	59	-110	-134	-156	-174
Niet-beïnvloedbare voorstellen exclusief Meicirculaire 2019	2	2	2	-190	-190	-190	-190	-190	-190
Effecten voorstellen gemeenschappelijke regelingen	-335	-309	-344	-629	-629	-629	-629	-629	-629
Subtotaal noodzakelijke voorstellen obv handhaving voorzieningenniveau	-490	-586	-586	-586	-501	-501	-501	-501	-501
Subtotaal voorstellen Maatschappelijke investeringen	-198	-86	-133	-163	-207	-207	-207	-207	-207
Subtotaal dekkingsvoorstellen	878	1.295	1.345	1.395	1.395	1.395	1.395	1.395	1.395
Meerjarenperspectief begroting 2019	-575	93	397	167	-73	-242	-266	-288	-306

Bedragen x € 1.000,-

+ = voordelig effect / - = nadelig effect

Deze Kadernota 2020 sluit met een eenmalig nadelig effect in 2020 van € 575.000,- en daarna drie jaren van zwarte cijfers met achtereenvolgens een voordeel van € 93.000,- in 2021, € 397.000 als voordeel in 2022 en € 167.000 als voordeel in 2023.

Deze Kadernota 2020-2023 heeft een sluitend meerjarenperspectief over vier jaren, maar het blijft een voorzichtig evenwicht naar de toekomst toe. In de jaren 2024 en 2025 zijn forse effecten ingerekend als gevolg van de rijkskorting apparaatskosten, die meerjarig nog niet volledig opgevangen kunnen worden.

We zijn echter op de goede weg. We staan voor onze keuzen, die weloverwogen en evenwichtig zijn beslag (zullen) krijgen, en verschuiven deze niet naar de toekomst.

De effecten voor onze reservepositie zijn verder opgenomen onder programma 6.

2. Afspraken / Wat gaan we er voor doen?

2.1 Algemeen

Op basis van het Vijfpartijenakkoord is in de raadsvergadering van 17 mei 2018 het Raadsprogramma 2018-2022 met de titel 'Handen ineen' aangeboden en op 7 juni 2018 vastgesteld. Dit raadsprogramma is een koers op hoofdlijnen voor de raadsperiode (2018-2022) met de bedoeling om juist ruimte te laten voor het proces met elkaar en onze partners. De ambities en speerpunten uit het raadsprogramma zijn thematisch geclusterd over zes nieuwe programma's, die we op aangeven van de raad ook gaan hanteren in deze Kadernota en vervolgens ook de Begroting 2020.

2.2 Wat gaan we er voor doen in 2020?

Richting de samenstelling van de begroting 2020 zal naast de gepresenteerde voorstellen ook per programma worden aangegeven 'Wat gaan we er voor doen in 2020?' om deze gestelde afspraken verder te gaan realiseren. Het uitgangspunt bij de benoeming hiervan is het Raadsprogramma 2018-2022.

Per programma worden de volgende vaste onderdelen gepresenteerd, op basis van het vastgestelde Raadsprogramma 2018-2022:

- Portefeuillehouders
- Omschrijving van het programma
- Taakvelden
- Afspraken

Programma 1 Burger en bestuur

Portefeuillehouders:

Frank van der Meijden (Burgemeester, portefeuille openbare orde en veiligheid)

- Communicatie en voorlichting
- Regionale samenwerking MRE
- Dienstverlening

Ria van der Zanden-Swinkels (Wethouder financiën en beheer)

- Afvalverwerking

Monika Slaets-Sonneveldt (Wethouder inwonerparticipatie)

- Inwonersparticipatie
- Dorpsraden

Omschrijving

Lokale bestuurlijke samenwerking

De tijd waarin we leven vraagt om verbinding en niet om polarisatie. We voelen de behoefte om op een andere manier met elkaar om te gaan. Dat vergt respect voor en vertrouwen in elkaar, onze partners, inwoners en ambtenaren. Ook vraagt het lef om los te laten en samen optrekken. Onze manier van samenwerken is respectvol naar elkaar, partners, inwoners en ambtenaren.

We stappen in een groeiproces waaraan onlosmakelijk verbonden is dat we 'ruimte geven en ruimte krijgen' en met respect voor ieders rol samenwerking blijven zoeken. We vinden dat we de bestuurlijke samenwerking regelmatig met elkaar moeten bespreken en evalueren.

Samenwerking en cocreatie

De maatschappelijke opgaven van deze tijd vragen om een ander soort lokaal bestuur, overheden zijn in transitie. De gemeente is op zoek naar haar nieuwe rol. De omwenteling die de gemeente maakt in relatie tot de inwoner en groepen inwoners kan getypeerd worden als: 'meer loslaten en minder bemoeizucht'. Zaken niet dichtregelen met beleidsnota's maar gebruik maken van de energie en kennis in de samenleving en hierbij een faciliterende, ondersteunende en verbindende houding aannemen. We staan open voor initiatieven vanuit de samenleving en – waar nodig en gewenst – ondersteunen en faciliteren we deze. We gaan uit van het principe van een 'inclusieve democratie': iedereen telt mee. We gaan daarom ook actief op zoek en in gesprek met mensen die nog niet meedenken of meedoen.

Regionale samenwerking

Met het vaststellen van de Toekomstvisie "Samen daadkrachtig en energiek naar 2030" is er door gemeente en gemeenschap een bewuste keuze gemaakt om een zelfstandige gemeente te zijn. Voor een deel van de maatschappelijke opgaven kan de uitvoering het best plaatsvinden op het laagste schaalniveau, namelijk dat van de gemeente Laarbeek. Bij andere opgaven ligt het echter voor de hand om de samenwerking met omliggende gemeenten op te zoeken.

Wij hanteren daarbij het principe dat samenwerking gebaseerd moet zijn op inhoudelijke vraagstukken, op basis van "goedschaligheid": we kiezen daarbij het juiste schaalniveau. We nemen graag een proactieve rol in regionale netwerken en kijken over de bestaande regiogrenzen heen om gemeentelijke en regionale belangen te behartigen en kansen te benutten.

Taakvelden

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 0.10.1 Mutaties reserves - programma 1 Burger en bestuur

Afspraken

De raad heeft op 7 juni 2018 het raadsprogramma 2018-2022 'Handen Ineen' vastgesteld, waarin de volgende afspraken zijn opgenomen:

- 1.1 We vinden dat we de lokale bestuurlijke samenwerking continu met elkaar moeten bespreken en minimaal 2 maal per jaar evalueren.
- 1.2 We gaan op zoek naar en laten ons inspireren door andere vormen om ons democratisch proces te verbeteren.
- 1.3 We nemen graag een proactieve rol in regionale netwerken en kijken over de bestaande regiogrenzen heen om gemeentelijke en regionale belangen te behartigen en kansen te benutten.
- 1.4 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen.

Wat gaan we er voor doen in 2020?

Bovenstaande afspraken worden ingevuld met het benoemen van acties die in 2020 worden uitgevoerd. Het gaat om de volgende acties:

1.1.1 tot en met 1.1.4:

Deze te benoemen punten zullen nader geconcretiseerd worden bij de samenstelling van de begroting 2020.

Voorgestelde budgetmutaties

Bij het samenstellen van de Kadernota c.q. Begroting ontstaat elk jaar een spanningsveld tussen de gewenste budgetruimte en de beschikbare middelen. Het college doet een aantal voorstellen aan de raad om te komen tot een kadernota/meerjarenbegroting die in 2023 met een positief begrotingsaldo sluit. In onderstaande tabel staat welke voorstellen voor dit programma nodig zijn. De kleurcodering is als volgt:

- Lichtblauwe mutaties zijn ontstaan door niet-beïnvloedbare ontwikkelingen, zoals circulaires, VNG-beleid en dergelijke;
- Donkerblauwe voorstellen betreffen consequenties vanuit Gemeenschappelijke regelingen;
- Voorstellen in groene kleur zijn noodzakelijk voor handhaving van het bestaande voorzieningenniveau;
- Gele maatregelen zijn maatschappelijke investeringen op basis van 'Handen ineen';
- Rode maatregelen betreffen dekkingsvoorstellen.

Programma 1	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Niet-beïnvloedbare mutaties agv circulaires, VNG, etc									
Verhoging raadsledenvergoeding	-78	-78	-78	-78	-78	-78	-78	-78	-78
Aanpassing toelage fractievoorzitters	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5
Voorstellen vanuit Gemeenschappelijke regelingen									
Metropool Regio Eindhoven (MRE)	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5
MRE - Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) actualisatie verdeelsleutels archief	-7	-7	-7	-7	-7	-7	-7	-7	-7
Extra gemeentelijke bijdrage aan MRE t.b.v. Regio Envelop 'opgave Eindhoven'	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
MRE - financiële gevolgen m.b.t. discussie over definitieve inwonerbijdrage in het kader van het Samenwerkingsakkoord	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Dekkingsvoorstellen									
Teruggaan aantal wethouders vanaf 2022 naar 3 fte	0	0	24	48	48	48	48	48	48
Subtotaal programma 1	-95	-95	-71	-47	-47	-47	-47	-47	-47

Bedragen x € 1.000; + = voordeel; - = nadeel

Toelichting op voorgestelde budgetmutaties

Verhoging raadsledenvergoeding

De verhoogde raadsvergoedingen worden met terugwerkende kracht vanaf de gemeenteraadsverkiezingen (21-3-2018) toegekend; was € 617,77 p/m => wordt € 958,91 p/m; € 341,14 extra). Het ministerie van BZK stelt in 2018 éénmalig € 10 miljoen beschikbaar voor deze verhoging (decembercirculaire GF 2018). Dit bedrag wordt aan de betreffende gemeenten uitgekeerd via een decentralisatie-uitkering uit het Gemeentefonds. Vanaf 2019 en verder moet de dekking worden gevonden binnen de huidige omvang van de algemene uitkering. Gegeven het feit dat deze financiële ruimte niet beschikbaar is, leidt dit voor Laarbeek tot een structureel nadeel van € 78.000 vanaf 2019.

Aanpassing toelage fractievoorzitters

In staatsblad 386 staan de nieuwe bedragen voor de fractievoorzitters; € 70,00 p/m, aangevuld met € 10,00 per fractielid. Dit gaat in per 1 januari 2019. Het totaalbedrag als toelage voor de huidige vijf fractievoorzitters bedroeg op jaarbasis € 1.335, die nu verhoogd wordt tot € 5.880. Voor Laarbeek betekent dit een structureel nadeel van € 4.545 vanaf 2019.

Metropool Regio Eindhoven (MRE)

Eventuele nieuwe wensen naar aanleiding van behandeling van de regionale agenda / nieuw Werkprogramma zijn nog niet bekend en derhalve vooralsnog als pro memoriepost opgenomen. Wel is een bedrag van € 5.000 geraamd als gevolg van doorontwikkeling van het Duurzaam Digitale Beheerssysteem (DDBS) van het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE).

MRE - Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) actualisatie verdeelsleutels archief

De doorgevoerde verbeteringen in het RHCE leiden op basis van de huidige gegevens niet tot een hogere bijdrage van gemeenten. Vanaf 2020 zal de bijdrage van Laarbeek als gevolg van een actualisatie van de verdeelsleutels – m.n. het aantal meters beheerd archief – met € 7.000,- toenemen. Deze stijging komt voornamelijk door het beheer van particuliere archieven.

Extra gemeentelijke bijdrage aan MRE t.b.v. Regio Envelop 'opgave Eindhoven'

Deze is vooralsnog onbekend en derhalve als pro memoriepost opgenomen.

MRE - discussie over definitieve inwonerbijdrage in het kader van het Samenwerkingsakkoord

Bekostiging van de Metropoolregio Eindhoven blijft plaatsvinden via inwonerbijdragen. We houden vast aan de bestaande afspraken voor de bekostiging van het Stimuleringsfonds. Tevens blijven we de Metropoolregio benutten als enige subsidiënt naar Brainport Development, oftewel als "regionale betaalautoriteit". Eind 2020 loopt de huidige periode van het meerjarenplan en de meerjarenfinanciering van Brainport Development NV af. Gestart is met de voorbereiding van de besluitvorming over de periode 2021-2025. Gedurende 2019 houden we vast aan de vastgestelde Begroting 2019 en de huidige inzet van de ambtelijke ondersteuningsorganisatie. Gekoppeld aan het voorbereidings- en besluitvormingsproces van het Werkprogramma 2020 formuleert het Dagelijks Bestuur een voorstel over de inzet en omvang van de ambtelijke ondersteuningsorganisatie Metropoolregio Eindhoven en de voor de realisatie van het samenwerkingsakkoord benodigde regionale werkbudgetten. Dat kan in het najaar van 2019 resulteren in een voorstel tot begrotingswijziging (Begroting 2020). We houden totdat er duidelijkheid is over de toekomst vast aan bestaande afspraken.

Teruggaan aantal wethouders vanaf 2022 naar 3 fte

Het college stelt voor om vanaf 2022 in plaats van 3,5 fte aan formatie voor wethouders in te zetten op een omvang van 3,0 fte, hetgeen tot een besparing zou kunnen leiden van € 48.000 structureel.

Programma 2 Veiligheid

Portefeuillehouder:

Frank van der Meijden (Burgemeester, portefeuille openbare orde en veiligheid)

- Openbare orde en veiligheid

Omschrijving

Inwoners willen zich veilig voelen in hun eigen leefomgeving. Kleine irritaties, zoals foutparkeren en zwerfvuil, maar ook grotere vraagstukken, zoals overlast van verwarde personen, criminaliteit en illegale wietplantages,

geven inwoners een onveilig gevoel.

Het is belangrijk dat dit in een vroegtijdig stadium wordt gesignaleerd. Dat vraagt om ogen en oren in de wijk, onder meer van de politie en van gemeentelijke handhavers maar ook van inwoners. Een veilige samenleving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Wij accepteren geen ondermijning en ondersteunen hierin de burgemeester.

Door de toenemende digitalisering is het zorgvuldig omgaan met de informatie en gegevens van inwoners (persoonsgegevens) en organisaties ook voor gemeenten van steeds groter belang. Uitval van computers,

het zoek raken van gegevensbestanden of het door onbevoegden kennisnemen dan wel manipuleren van bepaalde gegevens kan ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van de dienstverlening. Een betrouwbare, beschikbare en correcte informatiehuishouding is essentieel voor de dienstverlening van gemeenten en de privacy van onze inwoners.

Taakvelden

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 0.10.2 Mutaties reserves - programma 2 Veiligheid

Afspraken

De raad heeft op 7 juni 2018 het raadsprogramma 2018-2022 '*Handen Ineen*' vastgesteld, waarin de volgende afspraken zijn opgenomen:

- 2.1 Wij accepteren geen ondermijning en stimuleren onze inwoners om mede verantwoordelijkheid te dragen voor een veilige samenleving.
- 2.2 Wij benutten onze bestuurlijke netwerken ten behoeve van de handhaving.
- 2.3 Wij blijven werken aan een betrouwbare en veilige informatiehuishouding.
- 2.4 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen.

Wat gaan we er voor doen in 2020?

Bovenstaande afspraken worden ingevuld met het benoemen van acties die in 2020 worden uitgevoerd. Het gaat om de volgende acties:

2.1.1 tot en met 2.4.1:

Deze te benoemen punten zullen nader geconcretiseerd worden bij de samenstelling van de begroting 2020.

Voorgestelde budgetmutaties

Bij het samenstellen van de Kadernota c.q. Begroting ontstaat elk jaar een spanningsveld tussen de gewenste budgetruimte en de beschikbare middelen. Het college doet een aantal voorstellen aan de raad om te komen tot een kadernota/meerjarenbegroting die in 2023 met een positief begrotingsaldo sluit. In onderstaande tabel staat welke voorstellen voor dit programma nodig zijn. De kleurcodering is als volgt:

- Lichtblauwe mutaties zijn ontstaan door niet-beïnvloedbare ontwikkelingen, zoals circulaires, VNG-beleid en dergelijke;
- Donkerblauwe voorstellen betreffen consequenties vanuit Gemeenschappelijke regelingen;
- Voorstellen in groene kleur zijn noodzakelijk voor handhaving van het bestaande voorzieningenniveau;
- Gele maatregelen zijn maatschappelijke investeringen op basis van 'Handen ineen';
- Rode maatregelen betreffen dekkingsvoorstellen.

Programma 2	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Noodzakelijke voorstellen									
Structurele invulling formatie Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE)	-70	-70	-70	-70	-70	-70	-70	-70	-70
Dekkingsvoorstellen									
Leges commerciële evenementen, met name WISH	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Subtotaal programma 2	-69	-69	-69	-69	-69	-69	-69	-69	-69

Bedragen x € 1.000; + = voordeel; - = nadeel

Toelichting op voorgestelde budgetmutaties

Structurele invulling formatie Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE)

Tot eind 2019 wordt tijdelijk een procesregisseur ingehuurd vanuit het Veiligheidshuis voor het invullen van de functie van procesregisseur AVE-model (=Aanpak Voorkoming Escalatie) vanwege de toegenomen complexe casuïstiek in de zorg waar de gemeente verantwoordelijk voor is (B&W-besluit: 31-10-2018). Bij de Kadernota 2020 zal afweging plaatsvinden om hiervoor met ingang van 2020 structureel financiële middelen ad € 70.000 vrij te maken.

Leges commerciële evenementen, met name WISH

Voorstel van het college als dekkingsmaatregel is om voor commerciële evenementen, zoals bijvoorbeeld WISH, leges in rekening te brengen, hetgeen een structureel bedrag van € 1.000 zou moeten opleveren.

Programma 3 Woon- en leefklimaat

Portefeuillehouders:

Tonny Meulenstein (Wethouder ruimte en economie)

- Ruimtelijke ordening
- Visie buitengebied
- Volkshuisvesting
- Mobiliteitsagenda

Ria van der Zanden-Swinkels (Wethouder financiën en beheer)

- Verkeer en vervoer
- Openbare werken

Monika Slaets-Sonneveldt (Wethouder inwonerparticipatie)

- Natuur en Landschap

Joan Briels (Wethouder jeugd, duurzaamheid, omgevingswet, toerisme en recreatie)

- Duurzaamheid
- Omgevingswet

Omschrijving

Wonen en leefbaarheid

Om een vitale en toekomstbestendige gemeente te blijven is een evenwichtige leeftijdsopbouw essentieel. Om een diversiteit aan mensen te verleiden om in Laarbeek te blijven en te komen wonen zijn er voldoende geschikte woningen en woonvormen nodig die aansluiten bij huidige en toekomstige behoeften. We voorzien zowel in de demografische vraag op de lange als op de korte termijn (levensloopbestendig). Indien nodig treden we in overleg met de provincie over de uitbreidingsbehoefte. De woningen dienen evenwichtig over de kernen te zijn verdeeld, waarbij de bouw van woningen in Aarle-Rixtel en Lieshout, gezien het beperkte aanbod en grote vraag, de komende tijd de eerste prioriteit heeft.

Open, groene ruimte in de kernen wordt steeds schaarser maar bepaalt wel in belangrijke mate het dorpse karakter van Laarbeek. Dit willen we voor de toekomst graag behouden. We richten ons daarom als het gaat om woningbouw ook op het herbesteden en herstructureren van bestaande bebouwde gebieden en gebouwen (ook kerken).

Laarbeek is een groene gemeente, zelfs de groenste gemeente van Europa. Groen is een kernkwaliteit van Laarbeek. Op verschillende manieren spant de gemeente zich in voor een verbetering van natuur, milieu en landschap. Deze inspanningen dragen immers bij aan een gezond leefklimaat. Mede om soortenrijkdom te behouden en herstellen wordt nieuwe natuur aangelegd.

Het is goed wonen in Laarbeek. De wijze waarop de voorzieningen in de openbare ruimte worden beheerd en onderhouden draagt bij aan de veiligheid en de beleving van de openbare ruimte. Het beheer en onderhoud is onderhevig aan nieuwe ontwikkelingen en (wettelijke)eisen. Daarbij kan gedacht worden aan het verbod op het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen, demografische ontwikkelingen, de gevolgen van de klimaatverandering. Maar ook het toenemende aantal initiatie-

ven, waarbij het onderhoud en beheer samen met en door inwoners vorm wordt gegeven. Ook is er sprake van een toename van het te onderhouden en te beheren oppervlak door de aanleg van nieuwe woonwijken en natuur. Om het beheer en onderhoud op orde te houden zijn investeringen en reserveringen noodzakelijk. Er dienen om achterstanden te voorkomen en onveilige situaties uit te bannen nieuwe afspraken te worden gemaakt over het beheer- en onderhoudsniveau van de openbare ruimte.

Laarbeek wil de nabijheid tot Helmond en Eindhoven beter benutten, met behoud van het landelijke karakter. Een snelle en comfortabele verbinding met het stedelijk gebied is hiervoor onontbeerlijk. Voor verbeteringen in de weginfrastructuur (inclusief de Beekse brug) is een krachtige proactieve lobby gericht op bereikbaarheid enerzijds en een aanvaardbaar verkeersniveau ten behoeve van de leefbaarheid anderzijds noodzakelijk. Besluiten over de verkeersinfrastructuur benaderen wij altijd vanuit de 'Ladder van Verdaas'. Nut en noodzaak dienen eerst aangetoond te zijn voordat nieuwe structuren worden aangelegd. Daarnaast dienen andere vormen van (duurzaam) vervoer te worden gestimuleerd, door bijvoorbeeld het versterken van het openbaar vervoer, de aanleg van snelfietsroutes en de plaatsing van snellaadpalen.

Landelijk gebied

In het landelijk gebied doen zich vele gewenste maar ook ongewenste ontwikkelingen voor die moeten worden omgezet in nieuwe kansen en dragers voor de leefbaarheid van het landelijk gebied, daarbij wordt er gezocht naar een nieuwe balans tussen de verschillende functies.

Enerzijds worden steeds meer agrarische bedrijven beëindigd, anderzijds is er de toenemende schaalvergroting. Dat leidt tot vraagstukken met betrekking tot het hergebruik van de vrijkomende agrarische bebouwing en gronden, verloedering en toename van (drugserelateerde) criminaliteit. Het gaat dus om economische belangen maar zeker ook om andere waarden zoals gezondheid, natuur en landschap, biodiversiteit en klimaat. Verschillende belangen zullen moeten worden gewogen. We willen de zich voordoende ontwikkelingen kunnen sturen en omzetten naar kansen om de leefbaarheid in het buitengebied te behouden en te versterken.

Er dient daarbij ook te worden gezocht naar nieuwe economische dragers om de visie vorm te kunnen geven. Daarbij kan concreet gedacht worden aan instrumenten om invulling te geven aan het beleid (van herbestemming tot sloop) voor vrijkomende agrarische bebouwing.

Duurzaamheid

Duurzaamheid en de energietransitie zijn thema's die ook landelijk erg in ontwikkeling zijn. In Laarbeek is er de afgelopen jaren ingezet op duurzaamheid waarbij samenwerking met inwoners en organisaties centraal stond. Er zijn experimentele vormen van duurzaamheid en innovatie bevorderd. We willen focus aanbrengen in de doelstellingen voor de komende jaren. Tegelijkertijd willen we duurzaamheid echter ook in alle reguliere beleidsonderwerpen verankeren.

Taakvelden

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.3 Recreatieve havens
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

- 7.4 Milieubeheer
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.3 Wonen en bouwen
- 0.10.3 Mutaties reserves - programma 3 Woon- en leefklimaat

Afspraken

De raad heeft op 7 juni 2018 het raadsprogramma 2018-2022 'Handen Ineen' vastgesteld, waarin de volgende afspraken zijn opgenomen:

- 3.1 Wij stemmen woningbouw af op de (demografische) vraag naar woningen op zowel de lange als korte termijn.
- 3.2 Wij hanteren het uitgangspunt van een evenredige verdeling van woningen over de kernen en de komende periode geven wij daarom prioriteit aan woningbouw in de kernen Aarle-Rixtel en Lieshout;
- 3.3 Ter behoud van het dorps karakter worden niet alle open plekken bebouwd.
- 3.4 Naast uit- en inbreiding richten we ons ook op herbestemming en –structurering van bestaande bebouwde gebieden en gebouwen.
- 3.5 Er worden (nieuwe) afspraken gemaakt over het beheer- en onderhoudsniveau van de openbare ruimte.
- 3.6 We voeren een krachtige proactieve lobby gericht op bereikbaarheid en een aanvaardbaar verkeersniveau ten behoeve van de leefbaarheid (volgens Ladder van Verdaas).
- 3.7 Wij stellen een visie op voor het buitengebied.
- 3.8 Wij gaan op zoek naar kansen en nieuwe economische dragers voor vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen.
- 3.9 We zetten onverminderd in op duurzaamheid en brengen focus aan in concrete duurzaamheidsdoelstellingen en tegelijkertijd verankeren we duurzaamheid in alle beleidsonderwerpen.
- 3.10 We zetten in op het versterken van de natuur en landschap van Laarbeek.
- 3.11 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen.

Wat gaan we er voor doen in 2020?

Bovenstaande afspraken worden ingevuld met het benoemen van acties die in 2019 worden uitgevoerd. Het gaat om de volgende acties:

3.1.1 tot en met 3.11.1:

Deze te benoemen punten zullen nader geconcretiseerd worden bij de samenstelling van de begroting 2020.

Voorgestelde budgetmutaties

Bij het samenstellen van de Kadernota c.q. Begroting ontstaat elk jaar een spanningsveld tussen de gewenste budgetruimte en de beschikbare middelen. Het college doet een aantal voorstellen aan de raad om te komen tot een kadernota/meerjarenbegroting die in 2023 met een positief begrotingssaldo sluit. In onderstaande tabel staat welke voorstellen voor dit programma nodig zijn. De kleurcodering is als volgt:

- Lichtblauwe mutaties zijn ontstaan door niet-beïnvloedbare ontwikkelingen, zoals circulaires, VNG-beleid en dergelijke;
- Donkerblauwe voorstellen betreffen consequenties vanuit Gemeenschappelijke regelingen;
- Voorstellen in groene kleur zijn noodzakelijk voor handhaving van het bestaande voorzieningenniveau;
- Gele maatregelen zijn maatschappelijke investeringen op basis van 'Handen ineen';
- Rode maatregelen betreffen dekkingsvoorstellen.

Programma 3	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Niet-beïnvloedbare mutaties agv circulaires, VNG, etc									
Bijdrage Beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening DSO-LV	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Voorstellen vanuit Gemeenschappelijke regelingen									
Financiële gevolgen Regionaal Operationeel Kader (ROK) Milieutoezicht 2018 via ODZOB	-14	-28	-43	-57	-57	-57	-57	-57	-57
Noodzakelijke voorstellen									
Bomenvervangingsplan	0	-104	-104	-104	-104	-104	-104	-104	-104
Calamiteiten: gladheidsbestrijding en reinigen wegdek	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20
Uitbreiding personele capaciteit team Duurzaamheid / RES	-70	-70	-70	-70	-35	-35	-35	-35	-35
Externe kosten samenwerking doelmatig waterbeheer	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10
Applicatiebeheer GBI	-31	-31	-31	-31	-31	-31	-31	-31	-31
Woonwagencentrum Aarle-Rixtel	-12	-12	-12	-12	-12	-12	-12	-12	-12
Uitwerken en implementeren Omgevingswet	-100	-100	-100	-100	-50	-50	-50	-50	-50
Bijstelling pachttopbrengsten	-16	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8
Maatschappelijke investeringen									
Maatregelen klimaatadaptatie, Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie	-50	0	0	0	0	0	0	0	0
Dekkingsvoorstellen									
Kwaliteitsniveaus omlaag brengen van maaien bermen en sloten danwel maaisel	0	26	26	26	26	26	26	26	26
Schrappen educatie verkeersveiligheid (menschgerichte verkeersveiligheid)	0	10	10	10	10	10	10	10	10
Subtotaal programma 3	-323	-347	-362	-376	-291	-291	-291	-291	-291

Bedragen x € 1.000; + = voordeel; - = nadeel

Toelichting op voorgestelde budgetmutaties

Bijdrage Beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening DSO-LV

Gemeenten gaan vanaf 1 januari 2020 meebetalen aan de kosten van beheer DSO-LV. Het beheerarrangement wordt afgesproken voor 10 jaar, met een evaluatie in 2026, gelijktijdig met de evaluatie van de Omgevingswet. Het vaste bedrag dat jaarlijks ten laste wordt gebracht aan het Gemeentefonds is €18 miljoen tot en met 2023 en wordt herzien voor de periode daarna (Instemming tijdens buitengewone algemene ledenvergadering VNG dd 30 november 2018). Aangezien de precieze verdeelsleutel nog niet is bepaald, is dit hier nog als pro memoriepost opgenomen.

Financiële gevolgen Regionaal Operationeel Kader (ROK) Milieutoezicht 2018 via ODZOB

In het AB dd 22-11-2018 is het ROK Milieutoezicht 2018 ter besluitvorming voorgelegd. Daarin wordt besloten om met ingang van 2020 te starten met het ROK (2021 evaluatie). Laarbeek heeft toen aangegeven voorlopig te kiezen voor optie A, hetgeen betekent dat de gemeente zelf beleid dient op te stellen voor toezicht en handhaving en dat de gemeente de uitvoering van de verzoeken zelf moet gaan organiseren. De kosten van de drie opties zijn aan extra uitgaven door Laarbeek aan de ODZOB: Optie A (€ 103.000), B (€ 154.000) en C (€ 184.000), waar dan in sommige varianten nog kosten voor de gemeente zelf bijkomen. Om te bepalen wat het uiteindelijke budgettaire effect voor Laarbeek is, moeten de huidige opgenomen kosten in het Werkplan cq beschikbare ODZOB-budget daarbij eerst verrekend worden in combinatie met een ingroeiscenario van 4 jaar. In de raad van januari 2019 is conform het voorstel van het college besloten om te kiezen voor optie C (maximale variant), hetgeen leidt tot een extra structurele meerlast van per saldo € 57.000 (wordt: € 184.000 -/- was: € 127.000) met een ingroeiperiode van 4 jaar (2020 t/m 2023).

Bomenvervangingsplan

In de loop van 2019 zal het bomenvervangingsplan gereed zijn, zodat aan de hand van dit plan het vervangen van bomen gestructureerd en planmatig kan worden aangepakt. In het bomenfonds is € 200.000 geormerkt voor boomvervanging, die gebruikt kan worden voor 2019 en 2020, maar vanaf 2021 is een structureel jaarlijks budget van € 104.000 nodig. Dit bestaat uit 14.000 bomen vervangen in het buitengebied in 60 jaar (€ 23.000 per jaar), 2.200 bomen in de kom in verharding

in 30 jaar (€ 37.000 per jaar) en 8.800 bomen in de kom in gras/plantsoenen in 30 jaar (€ 44.000 per jaar).

Calamiteiten: gladheidsbestrijding en reinigen wegdek

Deze sterk fluctuerende post, waar in het verleden enkel gladheidsbestrijding onder viel en in hoge mate afhankelijk is van het weer, werd in het verleden niet geraamd. Echter in combinatie met het feit dat de brandweer niet langer het wegdek reinigt bij vervuilingen, is er een forse overschrijding op deze post zichtbaar van gemiddeld genomen € 20.000 per jaar. Wij zijn als gemeente beheerder van de (gemeentelijke)wegen in Laarbeek en ook verantwoordelijk voor vervuilingen. Op het moment dat de brandweer is gestopt met het reinigen wegdek (ca. 2 jaar geleden) heeft Blink dit overgenomen, waarvoor nu (extra) budget in onze begroting moet worden opgenomen in combinatie met kosten voor gladheidsbestrijding.

Uitbreiding personele capaciteit team Duurzaamheid / RES

Gewenste structurele uitbreiding van de personele capaciteit van team duurzaamheid met 0,5 fte structureel, beleidsadviseur B (schaal 9); € 35.000,- structureel, de eerste jaren is 1,0 fte nodig aan capaciteit. Het takenpakket zal een combinatie vormen van meewerken aan het programma duurzaamheid en meewerken aan de Regionale Energie Strategie (RES). Hierdoor wordt het mogelijk om enkele taken die pas recent bij gemeenten zijn neergelegd (zoals klimaatadaptatie, klimaatmitigatie, duurzame warmte en de energietransitie) goed te kunnen uitvoeren.

Externe kosten samenwerking doelmatig waterbeheer

Samen met de 5 andere Peelgemeenten en Waterschap Aa en Maas heeft Laarbeek in 2013 de samenwerkingsovereenkomst Doelmatig Waterbeheer Brabantse Peel ondertekend. Dit is een (verplichte) samenwerking die voortkomt uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (2011) met als doelstellingen reductie van de kosten, verhoging van de kwaliteit en verminderen van de kwetsbaarheid. Om een en ander te bereiken wordt steeds meer gebruik gemaakt van de inhuur van externe expertise, zowel structureel (procesmanagement) als op projectbasis (opstellen grondwatermeetplan, opstellen notitie 'water in de omgevingswet', ondersteuning met betrekking tot klimaatadaptatie etc). Binnen het gemeentelijk rioleringsplan zijn hiervoor beperkte middelen beschikbaar. Voorgesteld wordt om hiervoor bijkomend structureel € 10.000,- op te nemen in de kadernota 2020.

Applicatiebeheer GBI

Voor het beheer van de gemeentelijke objecten in de openbare ruimte (wegen, riolering, openbare verlichting, groenvoorzieningen) wordt gebruik gemaakt van het beheersysteem GBI. Ook het beheer van de gemeentelijke gebouwen is opgenomen in deze applicatie. Het applicatiebeheer van GBI is op dit moment een bijkomende taak van diverse medewerkers. Om optimaal gebruik te kunnen maken van het beheersysteem, om de vakinhoudelijk beheerders zo veel mogelijk te ontzorgen en voor een optimale integratie van gebouwenbeheer is er behoefte aan het professionaliseren van het applicatiebeheer GBI, hetgeen extra formatie voor deze deeltaak vraagt van 0,5 fte. De kosten worden geraamd op € 31.000 structureel.

Woonwagencentrum Aarle-Rixtel

De gemeente verhuurt standplaatsen met sanitaire units aan de Havenweg in Aarle-Rixtel. Van de 8 aanwezige woonwagens zijn er 7 in eigendom bij de bewoners. Na onderzoek door de huisadvocaat is vast komen te staan dat de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud van de 8 sanitaire units. Op basis van een bouwkundige inventarisatie is bepaald dat de renovatiekosten € 200.000,- (25 jaar/2%) bedragen, waarvan de kapitaallasten € 12.000 bedragen.

Uitwerken en implementeren Omgevingswet

Er is een werkbudget nodig voor de uitwerking en implementatie van de Omgevingswet, waarvoor als eerste indicatie een bedrag is opgenomen van € 100.000,- structureel, aflopend naar € 50.000,- vanaf 2024.

Bijstelling pachtopbrengsten

De gemiddelde opbrengst per hectare is lager dan in de afgelopen jaren. Mogelijke oorzaak hiervoor is de zeer sterk gedaalde hoogst toelaatbare pachtprizen (pachtnormenbesluit van de Rijksoverheid) voor deze regio. Het betreft een daling van de norm met 34% vanwege de lagere bedrijfsresultaten in 2016. Een mogelijke andere oorzaak is een ruimer aanbod van percelen op de markt. Er is een bedrag van € 27.600 geraamd, terwijl de werkelijke ontvangst € 11.500 bedraagt. Er is sprake van een nadeel van € 16.000, dat mogelijk deels kan worden omgebogen door een andere werkwijze. We hebben namelijk langdurige pachtcontracten lopen die afgesloten zijn met agrariërs welke vallen onder de Pachtwet waarbij lagere pachtprizen op van toepassing zijn.

Omdat volgens het college van deze langlopende pachtcontracten de agrariër momenteel niet altijd meer actief is (=voorwaarde om onder de Pachtwet te vallen met bijbehorende lagere pachtprizen), kan het initiatief worden genomen om dit soort contracten voortijdig te ontbinden om vervolgens ook deze gronden als geliberaliseerde pacht aan te gaan bieden tegen uiteindelijk een hogere pacht-opbrengst. Dit is de legitieme reden geweest om het structureel nadeel van € 16.000 af te laten lopen naar € 8.000 met ingang van 2021 en volgende jaren.

Maatregelen klimaatadaptatie, Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Volgens het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DRAP) dient de gemeente Laarbeek uiterlijk in 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen te verankeren in het beleid. De klimaatstresstest wordt in 2019 uitgevoerd en is al opgenomen in het recent vastgestelde GRP. De opgenomen kosten in de kadernota zijn uitvoeringskosten en bedoeld om 'quick wins' te realiseren. Deze kunnen ook worden opgenomen in het GRP (gewijzigd vaststellen) en zullen leiden tot een verhoging van de heffing. Om in 2020 toch een start te kunnen maken met een aantal kleinere zaken is een startbudget wenselijk.

Kwaliteitsniveaus omlaag brengen van maaien bermen en sloten danwel maaisel anders verwerken

Wanneer het maaisel op een andere wijze verwerkt gaat worden dan nu, is de inschatting dat er een besparing van 20% van € 130.000 gerealiseerd kan worden, namelijk € 26.000 structureel.

Schrappen educatie verkeersveiligheid (budget mensgerichte verkeersveiligheid)

Jaarlijks is er een budget van € 40.000,- beschikbaar voor educatie verkeersveiligheid, waarvoor van de provincie een bedrag van € 24.000,- aan subsidie wordt ontvangen. Het college stelt voor als dekkingsmaatregel om de eigen middelen die op onze begroting drukken te schrappen voor een bedrag van € 10.000,-, waarbij ook geen aanspraak meer op de provinciale subsidie kan worden gemaakt. Voor een bedrag van € 6.000 is er sprake van regionale verplichtingen, zodat niet het totale lokale budget van € 16.000,- geschrapt kan worden.

Programma 4 Economie en werkgelegenheid

Portefeuillehouders:

Tonny Meulenstein (Wethouder ruimte en economie)

- Economische zaken (incl. kermissen en markten)

Greet Buter (Wethouder werk en inkomen)

- Participatiewet
- Statushouders
- Inburgering
- Minimabeleid
- Woningbouw locatiestudie Aarle-Rixtel

Joan Briels (Wethouder jeugd, duurzaamheid, omgevingswet, toerisme en recreatie)

- Toerisme en Recreatie (incl. Blauwe Poort en Waterboulevard)

Ria van der Zanden-Swinkels (Wethouder financiën en beheer)

- Financiën (grondzaken)

Omschrijving

Bedrijvigheid

Het winkelbestand in de kleine kernen staat onder druk. Toenemende mobiliteit, internetmogelijkheden, schaalvergroting en de behoefte aan recreatief winkelen leidt er toe dat deze voorzieningen onder druk komen te staan. Laarbeek beschikt over een visie met betrekking tot detailhandel. Wij nemen een actieve houding aan in het versterken van de (winkel)centra en het oplossen van leegstand. Dit vraagt om een toekomstperspectief met betrekking tot detailhandel.

Door het clusteren en herstructureren van bedrijventerreinen wordt er naar gestreefd om nieuwe kansen voor lokale bedrijvigheid en dus werkgelegenheid te creëren en tevens verbeteringen aan te brengen met betrekking tot de leefbaarheid. Bemmer IV, heeft daarbij als relatief nieuw en bovenlokaal bedrijventerrein onze speciale aandacht.

Met het aantrekken van de economie en de toenemende vraag naar (grote) bedrijfskavels is het van belang dat wordt vastgehouden aan het Ambitieprogramma Bemmer IV (kwaliteit en uitstraling).

Laarbeek zal ook een actieve rol vervullen in de regionale afstemming over bedrijventerreinen.

Laarbeek heeft sinds 2017 een ondernemersfonds. Het is een initiatief van Parkmanagement Laarbeek, CentraManagement Laarbeek en ZLTO. Het fonds is bedoeld om georganiseerd ondernemerschap in staat te stellen om collectieve zaken structureel te financieren en daarmee de economie in Laarbeek te versterken. In 2018 volgt een evaluatie die inzicht geeft in de wensen van de ondernemers; in 2021 vindt een eindevaluatie plaats.

Toerisme en recreatie

Laarbeek heeft haar inwoners maar zeker ook de inwoners van de omliggende gemeenten en het stedelijk gebied het nodige te bieden. Er is voldoende potentieel op verschillende vlakken dat beter kan worden benut. Daarom wordt ingezet op een stevige positionering van Laarbeek.

Laarbeek profileert zich als Waterpoort van de Peel en spant zich in voor een aantrekkelijk buitengebied met extensieve en laagdrempelige recreatie. De komende periode wordt verder ingezet op (het faciliteren van) kleinschalige recreatieve functies waarbij de focus in het bijzonder op Waterboulevard en de Blauwe Poort komt te liggen. Met beide projecten wordt verder gebouwd aan Waterpoort van de Peel.

Participatie en armoede

We zetten ons in om (verborgen)armoede te bestrijden, armoede die voor de samenleving niet zichtbaar is met als uitgangspunt gelijke kansen voor iedereen. Daarbij willen we speciale aandacht besteden aan kinderarmoede.

Wij vinden dat kinderen niet de dupe mogen worden van de financiële situatie waarin zij zich bevinden.

Preventie en vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden kunnen helpen om (problematische) schulden te voorkomen.

Problematische schulden leiden niet zelden tot gezondheidsproblemen, een beroep op de bijstand en/of huisuitzetting of zelfs tot jeugdhulpvraagstukken. We vinden het daarom van belang om de schulddienstverlening verder door te ontwikkelen om dit instrument zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen inzetten.

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Dit betekent dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het bieden van ondersteuning aan mensen met (verminderd) arbeidsvermogen bij het vinden van passend werk. Laarbeek werkt hiervoor regionaal samen in het werkbedrijf Senzer. Om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te kunnen toeleiden naar de reguliere arbeidsmarkt zijn voorzieningen nodig, zoals werkervaringsplaatsen en mogelijkheden voor maatschappelijke deelname bij lokale voorzieningen. Door een breder aanbod van dergelijke (laagdrempelige) voorzieningen

wordt de kans tot de toeleiding naar de arbeidsmarkt vergroot. We zetten in op maatwerk door samenwerking met alle partners die nodig zijn om mensen te helpen en kijken daarbij over de grenzen van de bestaande regels en kaders heen.

Taakvelden

- 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)
- 0.10.4 Mutaties reserves - programma 4 Economie en werkgelegenheid

Afspraken

De raad heeft op 7 juni 2018 het raadsprogramma 2018-2022 'Handen Ineen' vastgesteld, waarin de volgende afspraken zijn opgenomen:

- 4.1 We schenken extra aandacht aan onze bedrijventerreinen om de kansen voor (lokale) bedrijvigheid te vergroten.
- 4.2 Na een tussenevaluatie in 2018 wordt in 2021 een eindevaluatie uitgevoerd van het ondernemersfonds.
- 4.3 We werken aan een toekomstperspectief voor de detailhandel.
- 4.4 We blijven inzetten op kleinschalige recreatieve functies en we focussen op Waterboulevard en Blauwe Poort.
- 4.5 We blijven inzetten op een stevige positionering van Laarbeek als Waterpoort van de Peel.
- 4.6 We richten ons op de bestrijding van de verborgen armoede, in het bijzonder bij kinderen.
- 4.7 Schulddienstverlening wordt verder doorontwikkeld.
- 4.8 Er worden laagdrempelige voorzieningen gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gericht op participatie.
- 4.9 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen.

Wat gaan we er voor doen in 2020?

Bovenstaande afspraken worden ingevuld met het benoemen van acties die in 2020 worden uitgevoerd. Het gaat om de volgende acties:

4.1.1 tot en met 4.9.1:

Deze te benoemen punten zullen nader geconcretiseerd worden bij de samenstelling van de begroting 2020.

Voorgestelde budgetmutaties

Bij het samenstellen van de Kadernota c.q. Begroting ontstaat elk jaar een spanningsveld tussen de gewenste budgetruimte en de beschikbare middelen. Het college doet een aantal voorstellen aan de raad om te komen tot een kadernota/meerjarenbegroting die in 2023 met een positief begrotingssaldo sluit. In onderstaande tabel staat welke voorstellen voor dit programma nodig zijn. De kleurcodering is als volgt:

- Lichtblauwe mutaties zijn ontstaan door niet-beïnvloedbare ontwikkelingen, zoals circulaire, VNG-beleid en dergelijke;
- Donkerblauwe voorstellen betreffen consequenties vanuit Gemeenschappelijke regelingen;
- Voorstellen in groene kleur zijn noodzakelijk voor handhaving van het bestaande voorzieningenniveau;
- Gele maatregelen zijn maatschappelijke investeringen op basis van 'Handen ineen';
- Rode maatregelen betreffen dekkingvoorstellen.

Programma 4	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorstellen vanuit Gemeenschappelijke regelingen									
Bijdrage GR Senzer	21	2	-18	-289	-289	-289	-289	-289	-289
Maatschappelijke investeringen									
Project Gulden Land (Waterboulevard)	-167	-167	-129	-129	-153	-153	-153	-53	-53
Dekking eenmalige middelen project Gulden Land ten laste van gereserveerde middelen bereikbaarheid	167	167	100	100	100	100	100	0	0
Schrappen subsidie Juni watermaand	0	15	15	15	15	15	15	15	15
Schrappen subsidie VVV	0	20	20	20	20	20	20	20	20
Projecten vitale centra en bedrijventerreinen in Economische Agenda	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Bijdrage projecten Innovatiehuis De Peel	-110	-110	-110	-110	-110	-110	-110	-110	-110
Beschikbare middelen uit de Economische Agenda als gedeeltelijke dekking voor vitale centra en bedrijventerreinen/Innovatiehuis	66	68	50	20	0	0	0	0	0
Dutch Technology Week	-20	0	0	0	0	0	0	0	0
Overeenkomst Budgetbeheer met Kredietbank Nederland (KBN)	-13	-13	-13	-13	-13	-13	-13	-13	-13
Dekkingvoorstellen									
Schrappen budget maatschappelijke tegenprestatie	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Subtotaal programma 4	-95	-57	-124	-425	-469	-469	-469	-469	-469

Bedragen x € 1.000; + = voordeel; - = nadeel

Toelichting op voorgestelde budgetmutaties

Bijdrage GR Senzer

Er is sprake van behoorlijke negatieve bijstellingen van de BUIG-budgetten 2019 bij de Peel-gemeenten (met name Helmond -/-€ 3,4 miljoen), een lagere Participatiebijdrage en ontwikkelingen Beschut Werk en VSO/PRO, die van (nadelige) invloed zijn op de bijdrage aan Senzer. Hierbij zal tevens bij overwogen moeten worden om voor het financiële risico als gemeente Laarbeek om óf zelf een weerstandsvermogen op te gaan bouwen óf de bijdrage structureel omhoog te laten gaan, aangezien in het laatste jaar bij Senzer bij álle vier de scenario's géén sluitende begroting kan worden gepresenteerd.

1e concept Ondernemingsplan 2020-2023 Senzer: wanneer uitwerking middels scenario 1 (methodiek 'trap af' + indexering starten m.i.v. 2020 met 2,5% p/j):

- methodiek 'trap af' miv 2019: € 39.000 structureel voordeel met ingang van 2019
- indexering met ingang van 2020 jaarlijks 2,5%: € 18.000 N in 2020 oplopend tot € 77.000 structureel nadeel in 2023
- potentieel aanvullend structureel risico Laarbeek i.v.m. geen structureel sluitende begroting 2020-2023 Senzer: € 146.000 structureel nadeel met ingang van 2023

Inmiddels is een nóg verdere korting met 3,28% bekend geworden van het macro BUIG-budget. Dit leidt tot een aanvullend nadeel voor Senzer van € 2.268.000, waarvan het aandeel van Laarbeek € 105.000 structureel nadeel aanvullend bedraagt met ingang van 2023. Deze effecten zijn in deze Kadernota 2020 verwerkt.

Project Gulden Land (Waterboulevard) en dekking eenmalige middelen ten laste van gereserveerde middelen bereikbaarheid, schrappen subsidie VVV en juni Watermaand

In 2018 is een samenwerkingsovereenkomst getekend samen met Helmond en het Waterschap Aa en Maas om te komen tot een visie voor het projectgebied 'De Waterboulevard', het gebied vanaf de kop van Aarle-Rixtel tot aan Helmond Noord. In de visie is het gebied omgedoopt tot 't Gulden Land. De concept visie wordt medio mei 2019 voorgelegd aan het college en in juni aan de gemeenteraad. De kosten worden verdeeld tussen het Waterschap, Helmond en Laarbeek. Verder is er sprake van aanzienlijke subsidiemogelijkheden vanuit de provincie. Voor het bekostigen van de visie en het uitvoeringsprogramma is een kosteninschatting gemaakt die varieert tussen € 5,6 en € 7,7 miljoen. Om het plan te realiseren is een investering nodig van Laarbeek van € 1,2 miljoen. Dit betekent dat Laarbeek 15-20% van het totale benodigde investering voor de ontwikkeling dient bij te dragen, terwijl wij 60% van het grondgebied bezitten. Dit project is te verdelen in een aantal componenten, namelijk:

- Kosten aankoop grond en onderzoek: € 333.000 (te verdelen over 2020 en 2021)
- Eenmalige investeringen in de openbare ruimte, die niet vervangen hoeven te worden: € 500.000 (te verdelen over 2022 tot 2026) onderhoudskosten van genoemde eenmalige investeringen, die niet vervangen hoeven te worden bedragen: € 10.000 in 2022 en 2023 en vanaf 2024 € 20.000 structureel
- Investeringen in de openbare ruimte, die afgeschreven moeten worden en op termijn vervangen, bedragen € 423.000 met als kapitaallasten: € 19.000 in 2022 en 2023 en vanaf 2024 € 33.000 structureel.

Als dekking van de eenmalige kosten voor grond, onderzoek (ad 167.000 in 2020 en 2021 en van de eenmalige niet te vervangen investeringen (ad € 100.000 in 2022 tot en met 2026) worden voorgesteld deze te vereffenen met de geplande storting ad € 500.000 in de reserve bereikbaarheid tot en met 2024, die momenteel gevormd wordt uit de algemene reserve (was

6x € 500.000 van 2019 tot en met 2024). De jaren 2025 en 2026 komen de eenmalige benodigde bijdragen voor Gulden Land ten laste van deze betreffende reserve bereikbaarheid ten gunste van een nieuw te vormen bestemmingsreserve Gulden Land.

Als gedeeltelijke dekking van de structurele kapitaal- en onderhoudslasten van in totaal € 53.000,- stelt het college voor de subsidie aan de VVV ad € 20.000 structureel en aan juni Watermaand ad € 15.000 structureel te schrappen en voor Gulden Land in te zetten.

Projecten vitale centra en bedrijventerreinen in Economische Agenda en bijdrage aan Innovatiehuis De Peel en dekking via inzet huidige (financieel aflopende) beschikbare middelen uit de Economische Agenda

Door het college wordt voorgesteld om het werken aan vitale centra en vitale bedrijventerreinen vorm te geven als uitvoering van het raadsprogramma en als onderdeel van de Economische Agenda. Hiervoor is gedeeltelijke dekking in de Economische Agenda aanwezig. Er is aanvullend structureel € 30.000 nodig voor vitale centra en structureel € 20.000 voor vitale bedrijventerreinen. Daarnaast is eerder ingestemd om mee te doen aan het Innovatiehuis De Peel waarvoor minimaal door elke gemeente € 30.000 per jaar en 0,5 fte capaciteit moet worden ingebracht. Daarnaast gaan er ook specifieke projecten lopen waar extra capaciteit (fte's) en geld voor gevraagd wordt. Als 4 van de 7 gemeenten vóór zo'n project zijn, gaat het door. Als er géén capaciteit geleverd wordt, wordt een evenredige financiële bijdrage gevraagd. Voor 2018 is een 3-tal projecten opgestart waar nu daadwerkelijk capaciteit en geld voor gevraagd wordt, waarvan de kosten ten laste van het economisch actieprogramma zijn gebracht. De economische middelen zijn aflopende budgetten in de begroting. De gevraagde middelen betreffen in totaal € 110.000 structureel, uitgesplitst naar € 30.000 structurele bijdrage, 0,5 fte (€ 30.000) en € 50.000 projectengeld. Als beschikbare dekking worden de middelen uit de huidige Economische Agenda ingezet. In 2016 is een budget beschikbaar gesteld voor de Economische Agenda van jaarlijks € 90.000 t/m 2020, aflopend naar € 70.000 in 2021, € 50.000 in 2022, € 20.000 in 2023 en daarna nul. Na aftrek van een aantal verplichtingen voor Centrummanagement en evaluatie ondernemersfonds kunnen deze bedragen als dekking ingezet worden voor Innovatiehuis en voorstellen Vitale Centra en vitale bedrijventerreinen.

Dutch Technology Week

Tijdens de Dutch Technology Week wordt elk jaar een Hotspot georganiseerd in De Peel waarbij bedrijven uit de regio zich gezamenlijk presenteren en mensen (vooral kinderen) warm willen maken voor techniek. In 2019 is de Hotspot in Helmond en doen hier 50 bedrijven uit De Peel aan mee. Dit wordt gesubsidieerd door Helmond. In 2020 zal de Hotspot in Beek en Donk zijn, o.a. bij Formula Air en Kusters Goumans. Hierbij wordt ook de aansluiting gezocht met het onderwijs. De roefeldag Aarle-Rixtel gaat in 2019 voor de tweede keer op bezoek bij de Hotspot. Bij de Hotspot tijdens de DTW 2020 in Beek en Donk worden alle Laarbeekse basisscholen verwacht.

Via Stichting Parkmanagement Laarbeek is het verzoek gekomen om € 20.000,- te reserveren in onze begroting voor een subsidieaanvraag vanuit de organiserende Stichting Hightech Helmond – De Peel bij de gemeente Laarbeek. SPL zal zelf ook middelen reserveren vanuit het Ondernemersfonds voor dit evenement. De formele en uitgebreide subsidieaanvraag volgt nog.

Overeenkomst Budgetbeheer met Kredietbank Nederland (KBN)

De inkoop van budgetbeheer bij KBN, vertaald in de nieuwe overeenkomst per 1-1-2019, vertaalt zich voor de Peelgemeenten in hogere lasten. De kostenbegroting 2019 voor Laarbeek wordt geraamd op structureel € 24.800 (= 40 aanvragen x € 620,-). Aangezien deze inschatting op dit moment als hoog wordt ervaren, wordt voorgesteld om hiervoor nu een bedrag van € 13.000 structureel voor op te nemen. Deze middelen moeten per gemeente in de begroting (extra) worden opgenomen: lokaal beheren, lokaal de regie voeren en lokaal aan de knoppen draaien. Deze kosten lopen namelijk niet via de begroting van de GR Peelgemeenten. Het contractbeheer loopt wel via GR Peelgemeenten. Het is nog onduidelijk of nog aanvullende bijkomende lokale lasten zijn (bijvoorbeeld voor huisvesting), maar dat is vooralsnog als een pro memoriepost opgenomen.

Schrappen budget maatschappelijke tegenprestatie

Naar aanleiding van het B&W-besluit dd 2-4-2019 (3332) is voorgesteld de gedeeltelijke budgettaire ruimte in te zetten vanwege de beperkte uitnutting van de 10% extra subsidie voor maatschappelijke inzet (toekenning 2019: € 4.766) was: € 10.000). Na nadere analyse wordt voorgesteld om deze post volledig te schrappen.

Programma 5 Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs

Portefeuillehouders:

Greet Buter (Wethouder werk en inkomen)

- Accommodatiebeleid

Ria van der Zanden-Swinkels (Wethouder financiën en beheer)

- Beheer van gemeentelijke gebouwen

Monika Slaets-Sonneveldt (Wethouder inwonerparticipatie)

- WMO/ouderenbeleid
- Jongerenparticipatie
- Welzijn
- Sport
- Kunst en cultuur

Joan Briels (Wethouder jeugd, duurzaamheid, omgevingswet, toerisme en recreatie)

- Jeugdzorg
- Onderwijs
- Volksgezondheid

Omschrijving

Sociaal domein

De aanpak binnen het sociale domein vraagt om een integrale benadering van het (gezins)systeem. Steeds op zoek gaan naar het leveren van maatwerk passend bij de situatie en vraag om ondersteuning zoals die zich voordoet. Dat vraagt op zijn beurt om verdergaande deregulering en ont-schotting tussen de te onderscheiden domeinen. Daarmee wordt de benodigde ruimte gecreëerd voor het bieden van maatwerk en wordt ervoor gezorgd dat de zorg voor Laarbeek betaalbaar blijft. We willen maatwerk bieden, toegesneden op de individuele ondersteuningsbehoefte. Van het gelijkheidsbeginsel naar erkende ongelijkheid, het ongelijkheidsbeginsel. Doen wat nodig is in dít geval, in déze situatie binnen déze omstandigheden.

Denkend en werkend vanuit economisch en maatschappelijk rendement, dat wat onze inwoner(s) daadwerkelijk helpt en minder vanuit het systeem en/of rechtmatigheid.

We willen hierbij inbreng van de gebruikers van de zorg door periodiek te monitoren. We hebben er belang bij om inzicht te krijgen in behoeften en kosten om ons op basis daarvan te richten op preventie.

Zorg en welzijn

Je goed voelen wordt voor een belangrijk deel bepaald door mensen om je heen. Mensen met wie je lief en leed kunt delen en op wie je een beroep kunt doen als het even minder goed gaat. Helaas heeft niet iedereen een sociaal netwerk waarop hij terug kan vallen. Eenzaamheid wordt door veel van onze inwoners als een groot probleem ervaren. Het gemis aan verbondenheid met anderen kan nadelige gevolgen hebben voor de gezondheid en er toe leiden dat mensen meer gebruik maken van voorzieningen. Eenzaamheid is bovenal vanuit menselijke oogpunt ongewenst. Wij willen hen (jong en oud) niet aan hun lot overlaten.

Gezondheid kan gezien worden als 'het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven'.

Het gaat niet alleen om de afwezigheid van ziekte. Mensen die goed leren omgaan met hun ziekte (aanpassingsvermogen) ervaren hun gezondheid over het algemeen ook als goed. Er wordt niet zo zeer gekeken naar problemen of beperkingen, maar naar de mogelijkheden die mensen zelf nog hebben.

Wij willen blijvend inzetten op deze nieuwe benaderingswijze van gezondheid en verwachten van onze professionals dat zij deze gedachte als uitgangspunt voor hun handelen nemen en aansluiting zoeken bij datgene wat iemand (nog) wil bereiken en mensen daarbij ondersteunen.

De afbouw van zorginstellingen en toename van het aantal ouderen, maakt dat meer mensen met een fysieke of mentale beperking langer in de kernen blijven wonen en zo zelfstandig mogelijk mee kunnen blijven doen. Dit vraagt om een zorgvuldige inrichting van de openbare ruimte, zodat gemeentelijke gebouwen en noodzakelijke voorzieningen (o.a. winkels, horeca) herkenbaar, bereikbaar en toegankelijk zijn.

Door de toenemende vergrijzing van onze maatschappij wordt het aandeel van mensen met dementie ook een stuk groter in de nabije toekomst. Laarbeek probeert daar op in te spelen door een dementie-vriendelijke gemeente te zijn waarin gekeken wordt naar de mensen met dementie en hun omgeving.

Omdat mensen langer thuis blijven wonen moet de zorg hierop aangepast worden.

Ook het begrip voor mensen met dementie in onze dorpen zal moeten veranderen zodat ze langer mee kunnen doen in hun buurt en vereniging.

Steeds vaker wordt bij het verlenen van zorg een beroep gedaan op vrijwilligers die mantelzorg verlenen. Mantelzorg verlenen, hoort bij het leven. Dat neemt niet weg dat mantelzorgers overbelast kunnen raken. Slechts een beperkt gedeelte van de mantelzorgers is in beeld bij de welzijnsorganisatie.

Veel van hen vinden het normaal wat ze doen en hebben geen behoefte aan ondersteuning of advies. In de toekomst zal steeds vaker een beroep op mantelzorgers moeten worden gedaan. De mantelzorger moet, daar waar nodig en gewenst, vanuit de sociale basisstructuur ondersteund en ontlast worden.

Jeugdparticipatie is het maatschappelijk meedoen van jeugd, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of via een maatschappelijke stage. Dit geeft jongeren inspraak en invloed en een bredere kijk op de maatschappij waar ook zij onderdeel van uitmaken. Ze krijgen de mogelijkheid om een initiatief te nemen en verantwoordelijkheid te dragen. In de Toekomstvisie van Laarbeek is aangegeven dat de jeugd onze toekomst is.

Accommodaties

In Laarbeek is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in voorzieningen in alle dorpen, waardoor er een uitstekend niveau aan sociale, culturele en educatieve voorzieningen aanwezig is. Dit willen we naar de toekomst toe ook zo behouden. Dat vraagt enerzijds om reserveringen/investeringen ten aanzien van het beheer en onderhoud van de voorzieningen maar vraagt ook om een andere verdeling van de verantwoordelijkheden met betrekking tot het beheer en onderhoud van de voorzieningen. Er zal een grotere rol en inbreng van de inwoners en organisaties worden verwacht.

Taakvelden

- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-
- 7.1 Volksgezondheid
- 0.10.5 Mutaties reserves - programma 5 Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs

Afspraken

De raad heeft op 7 juni 2018 het raadsprogramma 2018-2022 'Handen Ineen' vastgesteld, waarin de volgende afspraken zijn opgenomen:

- 5.1 We werken toe naar een sociaal domein zonder schotten met minder regels, met als doelstelling om goede zorg betaalbaar te houden; we willen hierbij inbreng van de gebruikers van de zorg door periodiek te monitoren en ons op basis daarvan te richten op preventie.
- 5.2 We zetten ons in voor een eenzaamheidsaanpak (voor jong en oud).
- 5.3 We blijven inzetten op een bredere kijk op gezondheid.
- 5.4 Bij de inrichting van openbare voorzieningen en openbare ruimte wordt rekening gehouden met mensen met een mentale of fysieke beperking.
- 5.5 We willen overbelasting van mantelzorgers voorkomen.
- 5.6 We willen de participatie van jeugd bevorderen.
- 5.7 We zorgen ervoor dat accommodaties op orde blijven.
- 5.8 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen.

Wat gaan we er voor doen in 2020?

Bovenstaande afspraken worden ingevuld met het benoemen van acties die in 2020 worden uitgevoerd. Het gaat om de volgende acties:

5.1.1 tot en met 5.8.1:

Deze te benoemen punten zullen nader geconcretiseerd worden bij de samenstelling van de begroting 2020.

Voorgestelde budgetmutaties

Bij het samenstellen van de Kadernota c.q. Begroting ontstaat elk jaar een spanningsveld tussen de gewenste budgetruimte en de beschikbare middelen. Het college doet een aantal voorstellen aan de raad om te komen tot een kadernota/meerjarenbegroting die in 2023 met een positief begrotingssaldo sluit. In onderstaande tabel staat welke voorstellen voor dit programma nodig zijn. De kleurcodering is als volgt:

- Lichtblauwe mutaties zijn ontstaan door niet-beïnvloedbare ontwikkelingen, zoals circulaires, VNG-beleid en dergelijke;
- Donkerblauwe voorstellen betreffen consequenties vanuit Gemeenschappelijke regelingen;
- Voorstellen in groene kleur zijn noodzakelijk voor handhaving van het bestaande voorzieningenniveau;
- Gele maatregelen zijn maatschappelijke investeringen op basis van 'Handen ineen';
- Rode maatregelen betreffen dekkingsvoorstellen.

Programma 5	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorstellen vanuit Gemeenschappelijke regelingen									
Businesscase Integrale JGZ 0-18 jaar (0-4/4-18) Zuid Oost Brabant uitgevoerd door GGD BZO	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Bijstelling uitvoeringskosten GR Peelgemeenten	-108	-49	-49	-49	-49	-49	-49	-49	-49
Noodzakelijke bijstellingen zorgkosten obv 1e kwartaalrapportage 2019 GR Peelgemeenten	-157	-157	-157	-157	-157	-157	-157	-157	-157
Praktijkondersteuners huisartsen als onderdeel zorgkosten (in begroting Laarbeek)	-112	-112	-112	-112	-112	-112	-112	-112	-112
Inverdieneffect van praktijkondersteuners huisartsen als onderdeel zorgkosten (in begroting GR Peel)	112	112	112	112	112	112	112	112	112
Correctie beschikbaar budget 'Werkplan 21 voor de Jeugd'	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35
Maatschappelijke investeringen									
Gebouwelijke aanpassingen ontmoetingscentrum	-54	-54	-54	-54	-54	-54	-54	-54	-54
Oplossen capaciteitsprobleem Sparta '25	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20
Dekking onderhoudskosten extra voetbalveld Sparta	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Kleedkamers Mariahout/Flamingo's	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5
Dekking restant-budget accommodatievraagstukken	67	67	67	67	67	67	67	67	67
Dekkingsvoorstellen									
Bibliotheek, taakstellend bedrag bepalen	0	50	50	50	50	50	50	50	50
Subsidiebeleid: 5%-20% korting over verschillende clusters	0	306	306	306	306	306	306	306	306
Schrappen budget medische adviezen mbt leerlingenvervoer	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Schrappen sociale kaart op algemene voorzieningen WMO en Jeugd	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Subtotaal programma 5	-266	149	149	149	149	149	149	149	149

Bedragen x € 1.000; + = voordeel; -= nadeel

Toelichting op voorgestelde budgetmutaties

Businesscase Integrale JGZ 0-18 jaar (0-4/4-18) Zuid Oost-Brabant uitgevoerd door GGD BZO

Nu nog een knip in uitvoering JGZ; 0-4jr Zorgboog + 4-18 GGD. Nu is nader onderzoek gaande om te komen tot een integratie van 0-18jr bij GGD. Het bestuur zal dit in mei als advies aan de gemeenten aanbieden. De colleges kunnen in principe een besluit nemen over het inbesteden van de JGZ, maar omdat de gemeenschappelijke regeling hierdoor moet worden aangepast, moeten de Raden uiteindelijk ook instemmen. Voor de besluitvorming zijn alle 21 colleges nodig, omdat iedere gemeente zijn subsidierelatie met Zorgboog en Zuidzorg moet aanpassen of beëindigen.

Bijstelling uitvoeringskosten GR Peelgemeenten

Het AB Peelgemeenten heeft ingestemd met de 3e begrotingswijziging 2018. Echter de daar tevens voorgelegde 1e begrotingswijziging 2019 is uiteengerfeld waarbij een aantal punten op incidentele basis worden opgelost (cfm AB-besluit PG dd 17-12-2018). Nu nog steeds in Laarbeek budgettair de geraamde bijdrage uitvoeringskosten opgenomen conform de raming uit de BG2019 (€ 1.224.500). Wat doen we nu met de voorgestelde bijstelling 2019 van incidenteel € 28.900 en structureel € 90.400?? (budgettair effect hiervan = incidenteel € 28.900 en structureel € 54.000 (opgenomen dekking bijdrage FG). Inmiddels heeft ook de ontwerpbegroting 2020 PG z'n financiële vertaalslag gekregen.

Incidenteel: € 29.000 N in 2019 en € 59.000 N in 2020.

Structureel: € 90.000 N in 2019 en vanaf 2020 € 78.000 N structureel

De uitkomst van de evaluatie kan mogelijk nog tot structurele meerkosten leiden als gevolg van de voorgenomen structurele uitbreiding van formatie.

Correctie: reeds beschikbaar gestelde dekking kosten functioneel gegevensbeheerder (SD + niet-SD), excl. PO en CISO (per saldo € 29.000)

Noodzakelijke bijstellingen zorgkosten obv 1e kwartaalrapportage 2019 GR Peelgemeenten

Als gevolg van het noodzakelijk 'realistisch ramen' van de zorgkosten Sociaal Domein (WMO, Jeugdzorg en Participatiewet) zijn de ramingen hiervoor met ingang van de begroting 2019 géén afgeleide meer van de ontwikkelingen in de hoogte van de rijksvergoedingen. Op basis van de nu laatst bekende Q1-rapportage 2019 van de GR Peelgemeenten met daarin opgenomen een opgestelde prognose van de zorgkosten 2019 welke via de GR Peelgemeenten lopen (WMO, Jeugdzorg en BMS), is uiteindelijk ten opzichte van de beschikbare ramingen in de begroting 2019 een voordelige bijstelling mogelijk van € 157.000. Echter hier staan nog wel diverse financiële risico's tegenover zoals;

- Het volledig effect van het ingevoerde vaste abonnementstarief per 1-1-2019; oftewel heeft het financieel effect zich al volledig door vertaald in de nu geraamde zorgkosten en in hoeverre moet als gevolg hiervan het huidige geraamde inkomstenbudget aan eigen bijdrage ad € 150.000 worden bijgesteld.
- Onzekerheid in de mate van juistheid qua prognose van alle zorgkosten (bijv. zware jeugdzorg).

Daarom is nu het voorstel om hiervoor op dit moment vooralsnog geen nadere budgettaire bijstelling te doen van de huidige beschikbare ruimte voor de zorgkosten welke via de GR Peelgemeenten lopen. Daarnaast wordt in 2018 (maar óók voorgaande jaren) kosten geboekt op de geraamde budgetten voor zorgkosten vanuit Peelgemeenten, waarmee geen rekening wordt gehouden qua budgetruimte in 2019 en volgende jaren. In 2018 wordt dit gecijferd op € 157.000 structureel nadeel. Voorstel is om hiervoor met ingang van 2019 een bedrag op te nemen van structureel € 157.000 nadeel.

Praktijkondersteuners huisartsen als onderdeel zorgkosten (in begroting Laarbeek) en inverdieneffect van praktijkondersteuners als onderdeel zorgkosten (in begroting GR Peel)

De pilot in 2018 van één jaar met betrekking tot 'praktijkondersteuner huisartsen' (was: € 89.288 t.b.v. gedragsdeskundige + € 22.500 vergoeding ondersteuning gedragsdeskundige huisartsen: B&W-besluit: 31-10-2017) vraagt om een vervolg. Het voorstel is nu om deze pilot door te trekken (kosten voor de gemeente) in samenhang met aan te vullen extra capaciteit welke voor rekening komt van CZ. Het terugverdieneffect zal zijn beslag krijgen in de (lagere) zorgkosten in de begroting van GR Peel.

De inverdieneffecten van de inzet van praktijkondersteuners bij huisartsen leidt uiteindelijk tot lagere zorgkosten, die zijn beslag krijgen in de begroting van de GR Peel als zijnde lagere zorgkosten voor Laarbeek (terwijl de kosten in onze eigen begroting zijn beslag krijgen, zie hierboven). Ondanks het feit dat er bij de begroting 2019 voor een bedrag van € 100.000 structureel vanaf 2021 is ingeraamd als inverdieneffect als gevolg van de transformatie in het sociaal domein op de zorgkosten als geheel wordt het verantwoord geacht om een inverdieneffect ad € 112.000 extra in te rekenen. Dit positieve effect is structureel, en zal steeds betrokken moeten worden bij de bijstellingen van de ramingen van de zorgkosten van de GR Peel, aangezien deze daar hun beslag krijgen in de loop van de tijd.

Correctie beschikbaar budget 'Werkplan 21 voor de Jeugd'

Naar aanleiding van het B&W-besluit 13-12-2016 is een bedrag van € 34.655 opgenomen in de begroting voor de uitvoering Werkplan '21 gemeenten voor de Jeugd' (6.671.3090/42.128).

Voorgesteld wordt dit budget als volgt te verdelen:

€ 22.671,50 kosten 2019 '21 gemeenten voor de Jeugd'

€ 6.251,35 kosten 2019 Peel-Helmond

€ 5.732,15 restant voorlopig reserveren voor uitvoeren (en inregelen) van de governance.

Echter het oorspronkelijke budget van € 43.298 (=€ 34.655 uitvoering werkplan + €8.643 uitvoering DVO) is naar aanleiding van de rapportage Q1-2018 van de GR Peelgemeenten vanaf 2018 en verder afgeschaald naar per saldo € 6.000. Daarbij zijn de vrijgevallen middelen ingezet voor de budgetramingen binnen de programmakosten GR Peelgemeenten maar niet meer specifiek beschikbaar voor uitvoering werkplan '21 voor de Jeugd' welke betaling niet via de programmakosten GR Peelgemeenten lopen. Hierdoor is het volledige budget van € 34.655 niet meer hiervoor beschikbaar. Het gaat in deze om een, met vernoemd B&W besluit, aangegane verplichting. Het regionale proces rondom de inkoop samenwerking Peelgemeenten-Helmond-Dommelvallei+, vraagt van Laarbeek besluitvorming op uiterlijk 16 april 2019. Het voorstel in het B&W-advies is om het huidige structurele tekort van € 34.655,- te corrigeren vanaf 2019 en te verwerken bij de samenstelling van de Kadernota 2020.

Gebouwelijke aanpassingen ontmoetingscentrum

In de begroting 2019 was rekening gehouden met een investering van € 395.000 met bijbehorende structurele kapitaallasten van € 24.000 (25 jaar/2%) met als dekking het budget accommodatievraagstukken uit de Ontwikkelagenda. Er is een nieuw voorstel waarin een gewenste investering is opgenomen met een bandbreedte van een investering van € 600.000 tot € 900.000, hetgeen een stijging van de kapitaallasten betekent van € 36.000 tot € 54.000. Voor een bedrag van € 275.000 was al eerder in de begroting 2019 dekking ter beschikking gesteld ad € 24.000 ten laste van budget accommodatievraagstukken en deze is in combinatie met het restant van € 43.000 ook hier als dekking opgenomen.

Oplossen capaciteitsprobleem Sparta '25 en dekking onderhoud door schrappen onderhoud overtollige velden ELI, Spirit, Mariahout

Er is sprake van een capaciteitsvraagstuk bij Sparta '25. Als gekozen wordt voor een natuurgrasveld, is de investering ongeveer € 125.000,-, hetgeen leidt tot kapitaallasten van totaal € 9.000 structureel (op basis van € 27.000 renovatie, groot onderhoud toplaag 15 jaar afschrijving en 2% rente / € 63.000 onderlaag 30 jaar afschrijving en 2% rente / € 35.000 verlichting 15 jaar afschrijving en 2% rente). Wat betreft de daarbij bijkomende extra onderhoudskosten van structureel € 11.000 wordt voorgesteld om de dekking hiervoor te vinden door het schrappen van het gemeentelijk onderhoud van overtollige velden (bij ELI, Spirit en/of Mariahout). De aanleg van een kunstgrasveld vraagt om een investering van ongeveer € 400.000,-, hetgeen zou leiden tot structurele kapitaallasten van € 35.000 (op basis van € 200.000 toplaag 10 jaar afschrijving en 2% rente / € 200.000 onderlaag 30 jaar afschrijving en 2% rente). Daarnaast zijn hierbij de extra onderhoudskosten € 7.000 structureel. De structurele lasten van de keuze voor de aanleg van een kunstgrasveld zijn niet in deze kadernota als last opgenomen, maar de wens met de consequenties hiervan is hier wel in beeld gebracht.

Kleedkamers Mariahout/Flamingo's

Voor twee kleedlokalen en douches op sportpark Mariahout is een bedrag van € 90.000 nodig, hetgeen leidt tot een structurele last van € 5.000 (30 jaar/2%). Voordat dit gerealiseerd kan worden is wel een bestemmingsplanwijziging nodig.

Dekking restant-budget accommodatievraagstukken

Er is eerder in de Ontwikkelagenda van de begroting een budget beschikbaar gesteld voor accommodatievraagstukken, dat ingezet kan worden voor één of meerdere van bovenstaande

vraagstukken (Ontmoetingscentrum, capaciteitsprobleem Sparta, kleedkamers Maria-hout/Flamingo's). Vorig jaar is in de begroting 2019 al een bedrag van € 395.000 voor aanpassingen aan het ontmoetingscentrum beschikbaar gesteld met als dekking een bedrag van € 24.000 ten laste van het budget accommodatievraagstukken. Aangezien hierboven nu de totaalinvestering aan het ontmoetingscentrum is opgenomen, is de oorspronkelijke dekking ad € 24.000 + € 43.000 hier als totaaldekking opgenomen.

Bibliotheek

Op basis van artikel 6 van de Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob, 2014) zijn gemeenten verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekwerk, is de provincie verantwoordelijk voor de ondersteuning daarvan en is het Rijk verantwoordelijk voor het stelsel als geheel en de digitale ondersteuning. De bibliotheek kan niet volledig afgeschaft worden, maar het aantal fysieke locaties kan wel verminderd worden. In Laarbeek zijn er drie vestigingen, te weten Lieshout (57 uur open) , Aarle-Rixtel (78 uur open) en Beek en Donk (51,5 uur open), waarbij Beek en Donk 16 uur bemensd is en de andere twee 8 uur aangevuld met Senzer-medewerkers en vrijwilligers. Qua aantal leden heeft Beek en Donk 2.038, Lieshout 966 en Aarle-Rixtel 790, dus in totaal 3.794 leden. Het aantal bezoekers wordt niet geregistreerd.

In totaal ontving de bibliotheek in 2017 €1.058.793 subsidie van de gemeenten Gemert-Bakel, Gemeente Boekel en de gemeente Laarbeek, waarvan het aandeel van Laarbeek circa 35% bedraagt (€ 377.356 in 2017). Het college stelt voor om taakstellend een bedrag van € 50.000 bezuiniging vanaf 2021 aan de bibliotheek op te leggen.

Subsidiebeleid: 5%-20% korting over verschillende clusters

Totaal subsidieprogramma bedraagt € 4,1 miljoen in 2019, verdeeld over vier clusters. Overige subsidies buiten het subsidieprogramma bedragen daarnaast € 289.000 in 2019. Het college stelt voor om in totaal een bedrag van € 306.000 vanaf 2021 taakstellend als bezuiniging op te leggen voor de totstandkoming van het nieuwe subsidieprogramma.

Schrappen budget medische adviezen mbt leerlingenvervoer

Het college stelt voor om een bedrag van € 10.000 te bezuinigen op medische adviezen rondom leerlingenvervoer.

Schrappen sociale kaart

Het college stelt voor om een bedrag van € 25.000 te bezuinigen op de sociale kaart door deze voorziening te schrappen.

Programma 6 Financiën en bedrijfsvoering

Portefeuillehouders:

Frank van der Meijden (Burgemeester, portefeuille openbare orde en veiligheid)

- Inkoop- en aanbesteding
- I&A

Greet Buter (Wethouder werk en inkomen)

- P&O

Ria van der Zanden-Swinkels (Wethouder financiën en beheer)

- Financiën (incl.belastingen)

Omschrijving

Financiën

De gemeente Laarbeek is een financieel gezonde gemeente. We hebben een kwalitatief hoog voorzieningenniveau en toch is het tot nu toe gelukt om een meerjarig sluitende begroting en een ruim weerstandsvermogen te hebben en op te bouwen. De komende raadsperiode streven we ernaar om deze goede financiële situatie te behouden dan wel te verbeteren. We blijven investeren in de gemeenschap en willen de huidige leefkwaliteit behouden dan wel versterken. Afgezien van de reguliere inflatiecorrecties, willen we echter terughoudend omgaan met lastenverhoging.

Bedrijfsvoering

Met het vaststellen van de Toekomstvisie "Samen daadkrachtig en energiek naar 2030" is er door gemeente en gemeenschap een bewuste keuze gemaakt om een zelfstandige gemeente te zijn die bovendien geen beleidsarme beheer- of regiegemeente is. De gemeente heeft de afgelopen jaren vooral ingezet op een slanke en slagvaardige organisatie. Anno 2018 is het nodig onze personeelsformatie en de bedrijfsvoering mee te laten groeien in een nieuwe tijdsperspectief om de organisatie en de medewerkers slagvaardig te houden.

Taakvelden

- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen
- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
- 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten
- 0.10.6 Mutaties reserves - programma 6 Financiën en bedrijfsvoering

Afspraken

De raad heeft op 7 juni 2018 het raadsprogramma 2018-2022 'Handen Ineen' vastgesteld, waarin de volgende afspraken zijn opgenomen:

- 1.1 Wij werken aan het behoud dan wel het versterken van de huidige leefkwaliteit in onze gemeente en zijn terughoudend met het verhogen van lasten voor onze inwoners; uitgangspunt hierbij is de vastgestelde begroting 2018.
- 1.2 Wij investeren in ons personeelsbestand en de bedrijfsvoering, zodat die in evenwicht zijn met de maatschappelijke opgaven en taken van deze tijd; de hierover gemaakte afspraken concretiseren we in de Kadernota voor de begroting 2019.
- 1.3 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen.

Wat gaan we er voor doen in 2020?

Bovenstaande afspraken worden ingevuld met het benoemen van acties die in 2020 worden uitgevoerd. Het gaat om de volgende acties:

6.1.1 tot en met 6.3.1:

Deze te benoemen punten zullen nader geconcretiseerd worden bij de samenstelling van de begroting 2020.

Voorgestelde budgetmutaties

Bij het samenstellen van de Kadernota c.q. Begroting ontstaat elk jaar een spanningsveld tussen de gewenste budgetruimte en de beschikbare middelen. Het college doet een aantal voorstellen aan de raad om te komen tot een kadernota/meerjarenbegroting die in 2023 met een positief begrotingssaldo sluit. In onderstaande tabel staat welke voorstellen voor dit programma nodig zijn. De kleurcodering is als volgt:

- Lichtblauwe mutaties zijn ontstaan door niet-beïnvloedbare ontwikkelingen, zoals circulaires, VNG-beleid en dergelijke;
- Donkerblauwe voorstellen betreffen consequenties vanuit Gemeenschappelijke regelingen;
- Voorstellen in groene kleur zijn noodzakelijk voor handhaving van het bestaande voorzieningenniveau;
- Gele maatregelen zijn maatschappelijke investeringen op basis van 'Handen ineen';
- Rode maatregelen betreffen dekkingvoorstellen.

Programma 6	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Niet-beïnvloedbare mutaties agv circulaires, VNG, etc									
Effect meircirculaire 2019 (deel nog niet meegenomen!!)	85	85	85	-107	-107	-107	-107	-107	-107
Co-financiering 'enveloppegeld	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Herverdeeleffecten sociaal domein gemeentefonds	0	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Herverdeeleffecten herziening financiële verhoudingen gemeentefonds (incl. evaluatie verdeelmodellen Sociaal Domein)	0	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Voorstellen vanuit Gemeenschappelijke regelingen									
Hogere bijdrage BSOB a.g.v. nieuwe kostenverdeelmethode	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
Noodzakelijke voorstellen									
Bijstelling meerjarenonderhoudsplan Gemeentelijke gebouwen 2020-2024	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Actualisatie lijst van vervangingsinvesteringen	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Heroverweging i.v.m. niet te realiseren restant-bezuinigingstaakstelling: besparing voertuig Milieuwachter	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6
Heroverweging i.v.m. niet te realiseren restant-bezuinigingstaakstelling: peelsamenwerking	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38
Enmalige raming meeropbrengsten ozb-belastingopbrengst a.g.v. overgang naar BSOB	33	33	33	33	33	33	33	33	33
Maatschappelijke investeringen									
Risico-inventarisatie en evaluatie (RIE)	-20	-15	-15	-15	-15	-15	-15	-15	-15
Dekkingvoorstellen									
Dividendopbrengst BNG	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Extra verhoging OZB-opbrengsten met 20%	824	849	875	901	901	901	901	901	901
Textielinzameling door de gemeente (€ 30.000 ten gunste afvalstoffenheffing)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal programma 6	705	735	761	595	595	595	595	595	595

Bedragen x € 1.000; + = voordeel; - = nadeel

Toelichting op voorgestelde budgetmutaties

Effect mei-circulaire 2019

Als (gedeeltelijk) effect van de meicirculaire 2019 is een inschatting gemaakt van de kosten voor de tegemoetkoming van de kosten in het sociaal domein en zijn de eerste resultaten verwerkt van de consequenties van de Rijksjaarrekening 2018. Een totaalanalyse en financieel plaatje volgt bij de presentatie van de cijfers en analyse van de meicirculaire als geheel.

Cofinanciering 'enveloppegelden

Als resultaat van het IBP (interbestuurlijk Programma) zullen vanuit het Rijk extra middelen (zogenaamde enveloppegelden) beschikbaar worden gesteld voor de gemeenten. De beschikbaarstelling is met de intentie dat er conform afspraak tevens een gemeentelijke cofinanciering zal gaan plaatsvinden. Mocht Laarbeek hier gebruik van willen c.q. kunnen maken, zal hier cofinanciering tegenover moeten staan. Vooralsnog is deze post als pro memorie opgenomen.

Herverdeeleffecten sociaal domein gemeentefonds

Het vervolgonderzoek is gericht op daadwerkelijke aanpassing van de verdeling sociaal domein gemeentefonds en loopt naar verwachting door tot en met januari 2020. In het voorjaar van 2020 vindt vervolgens (bestuurlijke) besluitvorming plaats (Planning: financiële vertaling in meicirculaire 2020). Invoering van de nieuwe verdeling is voorzien in 2021. De fondsbeheerders onderkennen samen met de VNG het belang om zowel ambtenaren als bestuurders goed mee te nemen in de te maken afwegingen en in de stappen en uitkomsten van het onderzoek. Onder meer via de circulaire gemeentefonds, de website van het gemeentefonds, commissies bij de VNG en gezamenlijke bijeenkomsten hopen zij daar gedurende het onderzoekstraject invulling aan te geven.

Herverdeeleffecten herziening financiële verhoudingen gemeentefonds (incl. evaluatie verdeelmodellen Sociaal Domein)

Het ministerie van BZK en gemeenten werken toe naar een herziening van de algemene uitkering per 2021 (Planning: financiële vertaling in meicirculaire 2020). De herziening betreft alle onderdelen in het Gemeentefonds, inclusief alle middelen die samenhangen met het Sociaal domein. De uitkomsten van de herziening hebben financiële gevolgen voor alle gemeenten.

Hogere bijdrage BSOB als gevolg van nieuwe kostenverdeelmethode

In het Algemeen Bestuur van BSOB dd 20-12-2018 is de begroting 2019 BSOB conform de nieuwe kostenverdeelmethode vastgesteld. De reden hiervan is mede ingegeven dat anders per 1-1-2019 een Vpb-plicht zou zijn ontstaan (afspraak met de Belastingdienst). Dit leidt uiteindelijk tot een hogere bijdrage BSOB in relatie tot een te ontvangen bedrag aan inningskosten. De huidige beschikbare raming in de begroting 2019 Laarbeek is € 291.401,-. De nieuwe bijdrage (op basis van productie-aantallen 2018) leidt tot een gemeentelijke bijdrage van per saldo € 308.794 (330.215 -/- 21.421) waardoor de meerkosten € 17.393,- bedragen. Aangezien het Waterschap niet langer mag bijdragen in de kosten van 'waarderen' en de omvang van deze kosten pas in de loop van 2019 duidelijk worden, kan de bijdrage voor gemeenten als gevolg van de gewijzigde kostenverdeelmethode nog stijgen. Naast genoemde stijging van € 17.393 is er sprake van een stijging van de bijdrage in de ontwerpbegroting 2020 (€ 342.574) van € 12.359 ten opzichte van 2019, zodat in totaal een bijstelling van circa € 30.000 naar voren komt als vertaling in deze Kadernota 2020.

Bijstelling meerjarenonderhoudsplan Gemeentelijke gebouwen 2020-2024

Het meerjarenonderhoudsplan gemeentelijke gebouwen wordt momenteel geactualiseerd en doorgerekend met alle noodzakelijke acties inclusief de prijsverhogingen van de afgelopen jaren. Aangezien dit plan meerjarig is en het onderhoud van onze voorzieningenclusters meer en meer zijn beslag krijgt in deze jaarschijven, leidt dit tot forse extra lasten voor onze begroting. We doteren jaarlijks in voorziening een bedrag van € 204.000, terwijl volgens de nieuwe berekeningen een bedrag nodig is van € 344.000 per jaar. Voorgesteld wordt om hier geen € 140.000 extra te ramen, maar € 100.000 als extra benodigde middelen per jaar om de bestaande gebouwen in stand te houden op het gebied van onderhoud en beheer.

Actualisatie lijst van vervangingsinvesteringen:

Diverse investeringen staan op de planning als vervangingsinvesteringen, waaronder onder meer:

- Vervanging drie zoutstrooiers (2x € 28.000 (opzet) en 1x € 30.000 (aanhanger)
- Vervanging voertuigen buitendienst (tractor: € 90.000 en bestelbus € 40.000)
- Reparatie loopwerk dak zoutloods (€ 7.000, levensduurverlengend)
- Geleidelijke vervanging 21 evenementenkasten
- Vervanging kantoormeubilair (stoelen en bureaus) voor 130 werkplekken, gefaseerd
- Overige vervangingen

Er is gedeeltelijke dekking door vrijval van de beschikbare ruimte voor vervangingsinvesteringen in de begroting. Voorgesteld wordt om hiervoor een structureel (extra) budget voor op te nemen van € 50.000 en jaarlijks bij de kadernota/begroting dit te onderbouwen met jaarlijkse noodzakelijke (vervangings)investeringen.

Heroverweging in verband met het niet te realiseren restant-bezuinigingstaakstelling: besparing voertuig Milieuwachter

In eerdere bezuinigingsplannen is de functie van milieuwachter én het bijbehorende voertuig opgenomen als potentiële bezuiniging. Bij de keuze om over te gaan tot het aantrekken van BOA's is deze bezuiniging niet geschrappt, zodat wordt voorgesteld om deze bezuiniging van € 6.000 alsnog te laten vervallen.

Heroverweging in verband met het niet te realiseren restant-bezuinigingstaakstelling: peelsamenwerking en eenmalige raming meeropbrengsten ozb-belastingopbrengst als gevolg van overgang naar BSOB

Al jaren wordt de systematiek gehanteerd dat de geraamde belastingopbrengst (inclusief areaal) plus het percentage dat de onroerende zaakbelasting mag stijgen conform raadsbesluit de basis vormt voor de bepaling van de tarieven. Door de overgang naar BSOB per 1 januari 2018 was de belastingopbrengst in 2018 € 33.000 hoger dan geraamd, hetgeen waarschijnlijk komt doordat de koppeling van onze bestanden met die van het Waterschap geleid heeft tot het kunnen aanslaan van meer belastingplichtigen. Dit voordeel zou gegeven de huidige systematiek eenmalig zijn, aangezien de raming hierop niet wordt aangepast. Voorgesteld wordt om deze hogere opbrengst als gevolg van de toetreding tot BSOB te ramen als een structureel hogere ozb-opbrengst en dit bedrag te benutten om de taakstelling op de peelsamenwerking grotendeels als gerealiseerd te beschouwen en te vereffenen. Achter deze taakstelling van in totaal € 38.000 zat de verwachting dat mogelijke voordelen als gevolg van toetreding tot BSOB zouden optreden. Voorgesteld wordt daarnaast om het restant van de taakstelling na aftrek van de hogere belastingopbrengsten ($€ 38.000 - € 33.000 = € 5.000$) te laten vervallen.

Risico-inventarisatie en evaluatie (RIE)

Voor alle gebouwen waar wij arbo-verantwoordelijkheid dragen zijn wij als gemeente ook verantwoordelijk voor een risico-inventarisatie en -evaluatie. Momenteel wordt bekeken voor hoeveel gebouwen dit geldt. Voor de uitvoering van de verplichte RIE in 2020 is een bedrag nodig van € 20.000,-, waarbij voor de uitvoering van de bijbehorende maatregelen een bedrag van € 15.000 wordt voorgesteld.

Dividendopbrengst BNG

Laarbeek heeft 20.709 BNG-aandelen x € 2,85 dividend = ±€ 59.000 vanaf 2019. Geraamd is nu een dividendopbrengst van structureel ±€ 52.000. Indien de dividendopbrengst naar aanleiding van de JR2018 van de BNG als structureel aangemerkt kunnen worden, leidt dit tot een structureel voordeel van € 7.000.

Extra verhoging OZB-opbrengsten

Voor 2019 tot en met 2023 is 3% stijging van de opbrengst onroerende zaakbelastingen (inclusief inflatie, exclusief areaal) ingerekend in de meerjarenbegroting. Wanneer uitgegaan wordt van een eenmalige 20% in 2020 extra verhoging van de opbrengst onroerende zaakbelasting geeft dit structurele extra meeropbrengsten van € 824.000 in 2020 oplopend tot € 901.000 in 2023 en volgende jaren.

Textielinzameling door de gemeente ten gunste van de afvalstoffenheffing

Wanneer de textielinzameling door de gemeente zelf zou plaatsvinden, leidt dit tot een structureel voordeel ad € 30.000 hetgeen ten gunste komt in de tariefstelling voor de afvalstoffenheffing.

Het geprognosticeerde verloop van de algemene reserve is als volgt gegeven na verwerking van alle voorstellen in deze Kadernota 2020:

Jaar	Algemene reserve
2020	3.490.303
2021	2.533.116
2022	2.182.929
2023	2.136.742

We teren in op onze (algemene) reservepositie, en benutten gegeven de voorstellen ook een deel van onze onbenutte belastingcapaciteit, die onderdeel is van ons weerstandsvermogen. Dit maakt dat voorzichtigheid en toekomstbestendig en evenwichtig beleid belangrijk is en blijft om financieel gezond te blijven en voldoende buffers te houden om onze risico's op te vangen.

3. Financiële kaderstelling

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op met name het financiële gedeelte. Het begint met een toelichting op de financiële situatie tot nu toe, waarna dit gevolgd wordt door actualisatie van deze financiële situatie en het doen van concrete voorstellen vanuit het college. Wij nodigen de raad uit om ook over dit deel de discussie aan te gaan om de financiële kaders helder te krijgen, die zoals gezegd zijn vertaalslag krijgt in de begroting 2020 met bijbehorend meerjarenperspectief 2021-2023.

Doel van dit hoofdstuk is om allereerst informatie over te brengen over de meest actuele stand van de financiële zaken en vervolgens concrete voorstellen aan uw raad voor te leggen ter besluitvorming. Wij nodigen u uit om hierover met ons te discussiëren teneinde de 'ins en outs' van een voorstel te bespreken en mogelijk daarmee ook het draagvlak te vergroten. Dit financieel gedeelte sluit af met een structureel sluitende begroting, zoals ook altijd de doelstelling is van onze gemeente.

3.2 Financiële beleidsuitgangspunten 2020-2023

In de voorliggende kadernota zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd voor de jaarschijven 2020-2023 als opmaat naar de begroting 2020.

1. De basis van het meerjarenperspectief is de gewijzigde begroting 2019 (inclusief de 1^e financiële bijstelling 2019).
2. In de begroting 2019 is in het meerjarenperspectief 2020-2022 uitgegaan van een constant loon- en prijspeil in zowel de uitgaven als inkomsten (o.a. de berekening van de Uitkering Gemeentefonds). Hiermee wordt ook rekening gehouden in deze kadernota.
3. In de raadsvergadering dd 20 juni 2019 wordt voorgesteld om de looptijd van het huidige aflopende Subsidieprogramma 2016-2019 met één jaar te verlengen (2020). Bij instemming zal indexering plaatsvinden van specifiek het Subsidieprogramma 2016-2019 op de subsidies van het voorgaand begrotingsjaar op basis van de raming uit de laatst bekende Macro Economische Verkenningen (MEV) van het Centraal Planbureau (MEV 2019 - september 2018). Als gevolg hiervan wordt voor de subsidieramingen in de begroting 2020 de indexering uit de MEV gehanteerd die betrekking heeft op het voorafgaande begrotingsjaar, t.w. 2019.
Prijsindexering: De prijsindexering voor 2020 wordt gebaseerd op de indicator 'prijs netto materiële overheidsconsumptie (Imoc)' en bedraagt +1,6%.

Bij de professionele instellingen wordt voor het deel van de aangewezen looncomponent de loonindexering toegepast.

Loonindexering: De loonindexering voor 2020 wordt gebaseerd op de indicator 'loonvoet sector overheid' en bedraagt +3,4%.

4. De personeelskosten worden geïndexeerd als afgeleide van de CAO gemeenteambtenaren. De huidige CAO loopt van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019. Daarbij is over een periode van 20 maanden een structurele verhoging doorgevoerd van 3,25%. Deze budgettaire structurele verhoging is al geheel bijgesteld en verwerkt in de begroting 2019. Omdat de huidige CAO per 1 januari 2019 is afgelopen, wordt (aanvullend op 2019: +2,7%) voorlopig voor 2020 een loonindexering toegepast op basis van de raming van de prijsindexering uit de laatst bekende Macro Economische Verkenningen (MEV) van het Centraal Planbureau (MEV 2019 - september 2018), t.w. +3,4%. Of deze voorlopig toegepaste loonindexeringen 2019 (+2,7%) en 2020 (+3,4%) juist zullen zijn, zal moeten blijken als een nieuwe CAO-gemeenteambtenaren bekend zal worden. De daaruit voortvloeiende verplichtingen worden dan uiteindelijk leidend als toe te passen indexering van de personeelskosten.

5. De indexering van de budgetten m.b.t. alle overige uitgaven en inkomsten vindt eveneens (tenzij andere contractuele afspraken) voorlopig plaats op basis van de raming van de prijsindexering uit de laatst bekende Macro Economische Verkenningen (MEV) van het Centraal Planbureau (MEV 2019 - september 2018), tw +1,6%. Per saldo worden dus voor 2020 de budgetten van 2019 in de basis verhoogd met 1,6% (indexering 2020: +1,6%).
6. Prognose aantal inwoners:
1-1-2019	22.334 inwoners	
1-1-2020	22.354 inwoners	(+ 20 inwoners)
1-1-2021	22.374 inwoners	(+ 20 inwoners)
1-1-2022	22.394 inwoners	(+ 20 inwoners)
1-1-2023	22.414 inwoners	(+ 20 inwoners)
7. Prognose aantal woonruimten:
1-1-2019	9.447 woonruimten
1-1-2020	9.592 woonruimten (+ 145 woonruimten)
1-1-2021	9.763 woonruimten (+ 171 woonruimten)
1-1-2022	9.879 woonruimten (+ 116 woonruimten)
1-1-2023	9.950 woonruimten (+ 71 woonruimten)
- Bij de berekening van de Algemene Uitkering wordt geen rekening meer gehouden met de verdeling naar woningen, capaciteit bijzondere woongebouwen en recreatiewoningen. De totaal-telling hiervan (=woonruimten) zoals geregistreerd via de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) is hierbij bepalend geworden. De ontwikkeling van het aantal woonruimten is het resultaat van de woningbouw-prognose van de gemeente Laarbeek.
8. Autonome reële toename van de personeelslasten als gevolg van nominale periodieke verhogingen (jaarlijks € 15.000,-) en een stelpost t.b.v. de financiële consequenties als gevolg van bevorderingen, functiewaardering, marktconforme aanpassingen etc. (jaarlijks € 10.000,-).
9. Rente interne financieringsmiddelen, voorzieningen o.b.v. contante waarde: 3%
 Rente interne financieringsmiddelen, reserves en overige voorzieningen: 0%
 Rente nieuwe investeringen: 2%
- Als gevolg van de gewijzigde BBV-wetgeving is de toegepaste rente voor de bouwgrond-exploitatie met ingang van 1-1-2016 verlaagd. Daarnaast is de rentebijbeschrijving over de interne financieringsmiddelen (behoudens de voorzieningen o.b.v. contante waarde) teruggebracht naar 0%.
10. De afschrijvingen zijn tegen dezelfde termijnen doorgerekend als in de begroting 2019. Nieuwe investeringen worden afgeschreven op basis van het gestelde in artikel 6 van de 'Financiële verordening gemeente Laarbeek 2014' ex artikel 212 gemeentewet.
11. Autonome toename onderhoudskosten o.a. door toename m² bestrating en plantsoenen, aantal lichtmasten e.a. gemiddeld € 25.000,- per jaar (€ 15.000,- wegen en € 10.000,- bos, natuur en landschapsbeheer).
12. Autonome toename opbrengst onroerende zaakbelastingen in verband met nieuw- en verbouw gemiddeld € 18.000,- per jaar (woningen: € 11.000 / niet-woningen: € 7.000).
13. Bij de doorrekening van de hoogte van het Gemeentefonds is rekening gehouden met:
- het meerjarenperspectief genoemd in de meicirculaire 2018, de aanpassingen in de septembercirculaire 2018, decembercirculaire 2018 en meicirculaire 2019 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK);
 - de ontwikkeling van het aantal inwoners;
 - de ontwikkeling van het aantal woonruimten;
 - methode constante lonen en prijzen.
14. Het budget voor 'incidentele onvoorziene lasten' wordt jaarlijks geraamd op € 45.000,-.

15. Het budget voor 'structurele onvoorziene lasten' is geraamd op € 15.000,- per jaar voor de periode 2020 t/m 2023.
16. Het budget voor 'incidenteel (overig) nieuw beleid' is geraamd op jaarlijks € 0,- voor de periode 2020 t/m 2023.
17. Het budget voor 'structureel (overig) nieuw beleid' is geraamd op jaarlijks € 0,- voor de periode 2020 t/m 2023.
18. Voor vervangingsinvesteringen voor de periode 2020 t/m 2023 zijn de volgende structurele stelposten jaarlijks opgenomen:
 - vervangingsinvesteringen algemeen (overig): € 15.000,-
 - vervangingsinvesteringen openbare verlichting: € 18.000,-
 - vervangingsinvesteringen wegen: € 23.000,-